

Brusel 16. července 2025
(OR. en)

11690/25

CADREFIN 90
RESPR 21
POLGEN 81
FIN 877

PRŮVODNÍ POZNÁMKA

Odesílatel:	Martine DEPREZOVÁ, ředitelka, za generální tajemnici Evropské komise
Datum přijetí:	16. července 2025
Příjemce:	Thérèse BLANCHETOVÁ, generální tajemnice Rady Evropské unie
Č. dok. Komise:	COM(2025) 570 final
Předmět:	SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, EVROPSKÉ RADĚ, RADĚ, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ Dynamický rozpočet EU pro priority budoucnosti – víceletý finanční rámec na období 2028–2034

Delegace naleznou v příloze dokument COM(2025) 570 final.

Příloha: COM(2025) 570 final

EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 16.7.2025
COM(2025) 570 final

**SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, EVROPSKÉ RADĚ, RADĚ,
EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU
REGIONŮ**

**Dynamický rozpočet EU pro priority budoucnosti – víceletý finanční rámec na období
2028–2034**

{SWD(2025) 570 final} - {SWD(2025) 571 final}

1. ÚVOD

Víceletý finanční rámec na období 2028–2034 bude mnohem více než pouze finanční plán. Bude strategickým vyjádřením kolektivních politických ambicí Unie, jimiž je splnit své priority a v příštích deseti letech vystupovat na celosvětové scéně důrazně a jednotně. Rozpočet EU je motorem Unie a opakovaně prokázal své transformativní účinky jako hnací síla investic a růstu a silný symbol evropské solidarity. Jen v posledních pěti letech pomohl rozpočet EU zachránit životy a živobytí během pandemie, umožnil Unii překonat energetickou krizi a krizi dodavatelského řetězce a byl pilířem neochvějně podpory Unie Ukrajině.

Nastal čas budovat nezávislejší Evropu, neboť Unie nemůže při zajišťování své dlouhodobé bezpečnosti a prosperity spoléhat pouze na ostatní. Útočná válka Ruska na hranicích Unie, širší geopolitická nestabilita a narušení globálních obchodních vztahů byly pro Evropu dramatickým probuzením. Přinutily nás přehodnotit naše strategické priority a přijmout naléhavá opatření ke snížení závislosti a zranitelnosti vůči celé řadě hrozeb pro naši bezpečnost a způsob života. Za tím účelem bylo zapotřebí znovu se zaměřit na konkurenceschopnost, bezpečnost, obranu, migraci, potravinové zabezpečení, strategickou autonomii a přípravu na budoucí rozšíření Unie. Posílilo to naši oddanost zásadám a hodnotám, které sjednocují Evropu a činí Unii majákem stability a pokroku v bouřlivě se měnícím světě.

Vzít společnou budoucnost do vlastních rukou znamená vybavit Unii ambiciózním rozpočtem, pokud jde o velikost i rozvržení. Takový rozpočet umožní vytvářet příležitosti pro současné i budoucí generace Evropanů a pomáhat lidem v nouzi. Bránit naše strategické zájmy a hodnoty. Rozvíjet potenciál jednotného trhu a využívat nové technologie k podpoře růstu a inovací. Dosáhnout našich cílů v oblasti klimatu a podpořit podniky, zejména pak malé podniky, a občany při přechodu na hospodářství s nulovými emisemi. Chránit naše životní prostředí, zachovat naše přírodní zdroje, podporovat oběhovost a posílit konkurenceschopnost a odolnost Evropy včetně vodohospodářské odolnosti. Zaručit naši kolektivní bezpečnost, obnovit konkurenční výhodu Evropy, posílit hospodářskou, sociální a územní soudržnost a reagovat na dopady demografických trendů. Posílit vnější hranice EU, zvládat migraci a zajistit řádné fungování schengenského prostoru. Využít historické příležitosti k rozšíření k dalšímu posílení Unie. A budovat strategická globální partnerství, díky nimž se Unie stane silným a spolehlivým hráčem na světové scéně s pevným základem tvořeným zásadami mezinárodního obchodu založeného na pravidlech.

Evropa musí nyní dělat věci jinak – a rozpočet EU není výjimkou. V době zvýšené geopolitické a hospodářské nejistoty panují obrovská očekávání, že Unie nalezne odpovědi na řadu generačních výzev. Nároky jsou vysoké jako nikdy předtím a výše rozpočtu EU musí být úměrná přibývajícím povinnostem Unie. Zdroje jsou však omezené. Vnitrostátní rozpočty jsou napjaté a samy nestačí k řešení přeshraničních problémů. Společné půjčky na podporu nástroje NextGenerationEU bude v nadcházejících letech třeba splácet. To znamená, že musíme plně využít každé euro v rozpočtu EU k investicím do oblastí, kde je přidaná hodnota EU nejvyšší, a k povzbuzení soukromých a veřejných investic.

Unie potřebuje ambicióznější rozpočet, který bude jednodušší, flexibilnější a strategičtější. A především musí rozpočet EU přinášet výsledky. To je nejvýznamnějším

vzkazem z rozsáhlých veřejných konzultací Komise o budoucím víceletém finančním rámci¹, z doporučení specializované evropské panelové diskuse občanů² a z rozsáhlé konzultační činnosti na evropské, národní, regionální a místní úrovni. Nyní je čas uvést tyto poznatky do praxe a vybavit Unii moderním rozpočtem, který obstojí v rychle se měnícím světě.

Zkušenosti ukazují, že flexibilita je zásadní. Víceletý finanční rámec poskytuje stabilitu a předvídatelnost, díky nimž je rozpočet EU tak silným motorem dlouhodobých investic. V nejistém a rychle se měnícím světě však musí mít rozpočet EU také mnohem silnější strukturální kapacitu pro přizpůsobení se neočekávaným situacím. Rozpočtová reakce na krize a vyvíjející se potřeby byla v minulosti příliš často nepřipravená a improvizovaná. To není dobrým základem pro dlouhodobou politiku. Proto Komise navrhuje flexibilnější rozpočet, lépe uzpůsobený pro očekávané – ale i neočekávané situace. Role Evropského parlamentu a Rady při řízení rozpočtu zajistí, že bude vždy zachována vysoká úroveň politického dohledu, transparentnosti a demokratické odpovědnosti.

Komise vyvíjí bezprecedentní úsilí o zjednodušení Evropy – a to musí zahrnovat i rozpočet EU. Veřejné konzultace potvrdily, že finanční programy EU se staly příliš roztržštěnými a vykazují nedostatky jako překrývání, mezery a rozdílná pravidla. To vede k nejasnostem a snižuje dostupnost, flexibilitu a účinek. Komise navrhuje zefektivnit a harmonizovat finanční programy EU, což usnadní identifikaci možností financování, uvolní synergie a povede k vytvoření štíhlého, transparentního a soudržného rozpočtu, který bude sloužit všem Evropanům.

Příští dlouhodobý rozpočet EU je příležitostí k opětovnému potvrzení oddanosti Evropy našim společným cílům a hodnotám. Návrhy Komise mají zajistit, aby investice EU vycházely z našich politických priorit a přinášely lepší výsledky, než kterých by členské státy dosáhly, pokud by jednaly samostatně. Jsou založeny na dodržování zásad právního státu a odrážejí pevné odhodlání zajistit, aby finanční prostředky EU byly vynakládány efektivně a v souladu s nejvyššími standardy řádného finančního řízení.

Komise navrhuje na období 2028–2034 ambiciózní rozpočet ve výši 1,98 bilionu EUR, který odpovídá 1,26 % HND EU. Unie může naplnit své ambice pouze tehdy, bude-li mít odpovídající rozpočet. Tento rozpočet Unii umožní navázat na dynamiku vytvořenou nástrojem NextGenerationEU a plnit úkoly a povinnosti, které jí byly svěřeny.

Stěžejní součástí tohoto balíčku je modernizace financování rozpočtu EU, která umožní stabilní vnitrostátní příspěvky navzdory většímu objemu rozpočtu. Ambiciózní rozpočet zaměřený na evropské priority by měl být založen na modernějším a evropštějším systému příjmů. Za tímto účelem Komise navrhuje posílený balíček nových vlastních zdrojů, který zahrnuje úpravy návrhu o nových vlastních zdrojích a dalších kandidátech na nové vlastní zdroje z roku 2023. Příjmy, které přinese, umožní sestavit rozpočet EU odpovídající ambicím a zároveň splnit závazky Unie ke splacení výpůjček na nástroj NextGenerationEU.

Víceletý finanční rámec na období 2028–2034 je jedinečnou příležitostí k přizpůsobení našeho dlouhodobého rozpočtu světu neustálých změn. Rozpočet EU a společné politiky, které podporuje, jsou součástí struktury naší Unie. Základní zásady a cíle, které utvářely rozpočet EU od jejího vzniku, zůstanou nezměněny. Tváří v tvář výzvě, jimž čelí, však Unie

¹ [Příští dlouhodobý rozpočet EU \(VFR\) – Provádění financování z EU ve spolupráci s členskými státy a regiony.](#)

² [Panelová diskuse občanů o novém evropském rozpočtu – Evropská komise.](#)

nemůže zůstat stát na místě. Tím, že rozpočet EU a její programy učiníme jednodušší, flexibilnější a strategicky je uzpůsobíme současným i budoucím prioritám, poskytneme Unii moderní rozpočet, který potřebuje k ochraně evropských občanů, k podpoře rozvoje evropského průmyslu a k posílení evropského sociálního modelu. A povzbudíme občany, výzkumné pracovníky a podniky z EU i mimo ni, aby si Zvolili Evropu.

Stručně řečeno, umožníme vybudování nezávislé Evropy, která si sama tvoří svůj osud.

2. ROZPOČET EU: PRIORITY EU V PRAXI

Nový rozpočet EU bude **rozpočtem přizpůsobeným politikám**. Příští generace finančních programů EU musí tvořit soudržný celek a společně posunout evropskou spolupráci na novou úroveň v prioritních oblastech, jako je konkurenceschopnost, bezpečnost, dekarbonizace, udržitelnost a hospodářská, sociální a územní soudržnost. Programy přepracovaného rozpočtu EU jsou koncipovány tak, aby se vzájemně doplňovaly a umožňovaly kombinování zdrojů na podporu evropských priorit, a to jak v rámci Unie, tak na celém světě.

I. Podpora prosperity, udržitelnosti a bezpečnosti – investice a reformy uzpůsobené na míru prostřednictvím plánů národního a regionálního partnerství

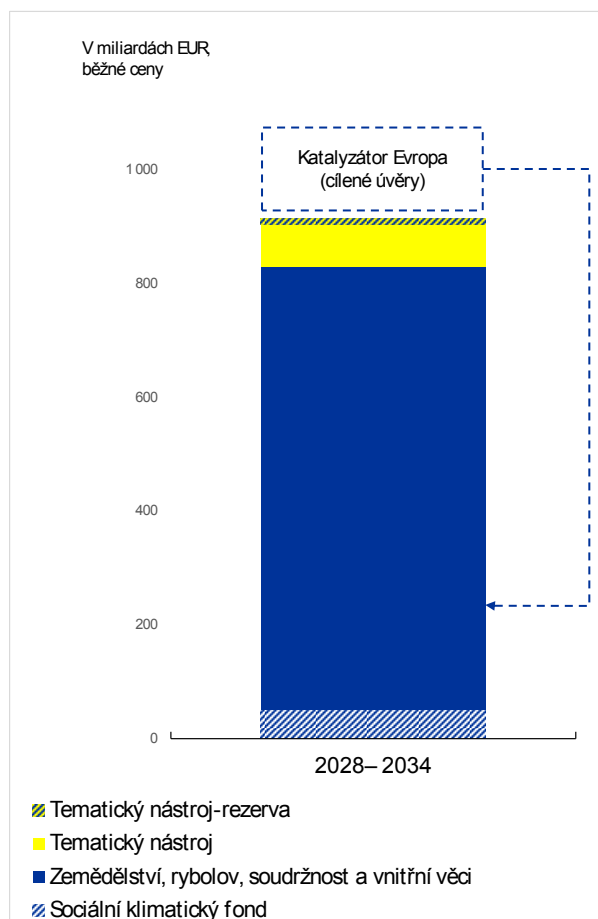

Plány národního a regionálního partnerství budou kombinovat fondy EU čerpané členskými státy a regiony v rámci soudržného a individualizovaného procesu plánování – zcela v souladu se společnými prioritami Unie. Díky nim bude maximalizován dopad každého eura a umožněna větší flexibilita pro přizpůsobení se regionálním a místním potřebám a zjednoduší se pravidla pro členské státy a regiony.

Nové plány národního a regionálního partnerství pro investice a reformy naváží na mimořádné úspěchy společných evropských politik a zajistí, aby tyto politiky byly

silnější a účinnější. Partnerství zvýší synergie mezi stávajícími politikami a podpoří tak evropské priority a posílí hospodářskou, sociální a územní soudržnost. A rovněž podpoří opatření EU vedoucí k odstranění překážek na jednotném trhu. Díky finančnímu krytí ve výši 865 miliard EUR (včetně 50 miliard EUR ze Sociálního klimatického fondu) zajistí tyto plány pokračující podporu společným evropským politikám založenou na modernizovaném přístupu.

Finanční krytí pro plány národního a regionálního partnerství na období 2028–2034

Plány partnerství budou vycházet z evropských priorit, ale budou přizpůsobeny specifickým potřebám členských států a regionů. Plány budou reagovat na hlavní priority a výzvy zjištěné mimo jiné prostřednictvím evropského semestru. Národní a regionální orgány budou spoluzodpovědné za jejich vypracování a řízení. Nový systém provádění zohlední rozmanitost členských států a nabídne jim flexibilitu při vypracovávání národních, odvětvových, a případně regionálních a územních kapitol tak jako za stávajících pravidel, v závislosti na ústavních požadavcích a zvyklostech každého členského státu. Plány budou poskytovat cílenou podporu pro naléhavé potřeby napříč politikami EU, jako jsou výzvy, jimž čelí regiony východních hranic nejvíce zasažené útočnou válkou Ruska proti Ukrajině. Partnerství budou obecně méně direktivní ohledně způsobu, *jak* dosáhnout společných cílů, ale budou náročnější, pokud jde o to, *čeho* má být dosaženo, čímž bude zajištěno plné dodržování zásady subsidiarity.

Plány národního a regionálního partnerství spojí 14 stávajících fondů a zajistí jejich soudržnost a společné plánování programů, přičemž budou respektovat jejich specifčnost.

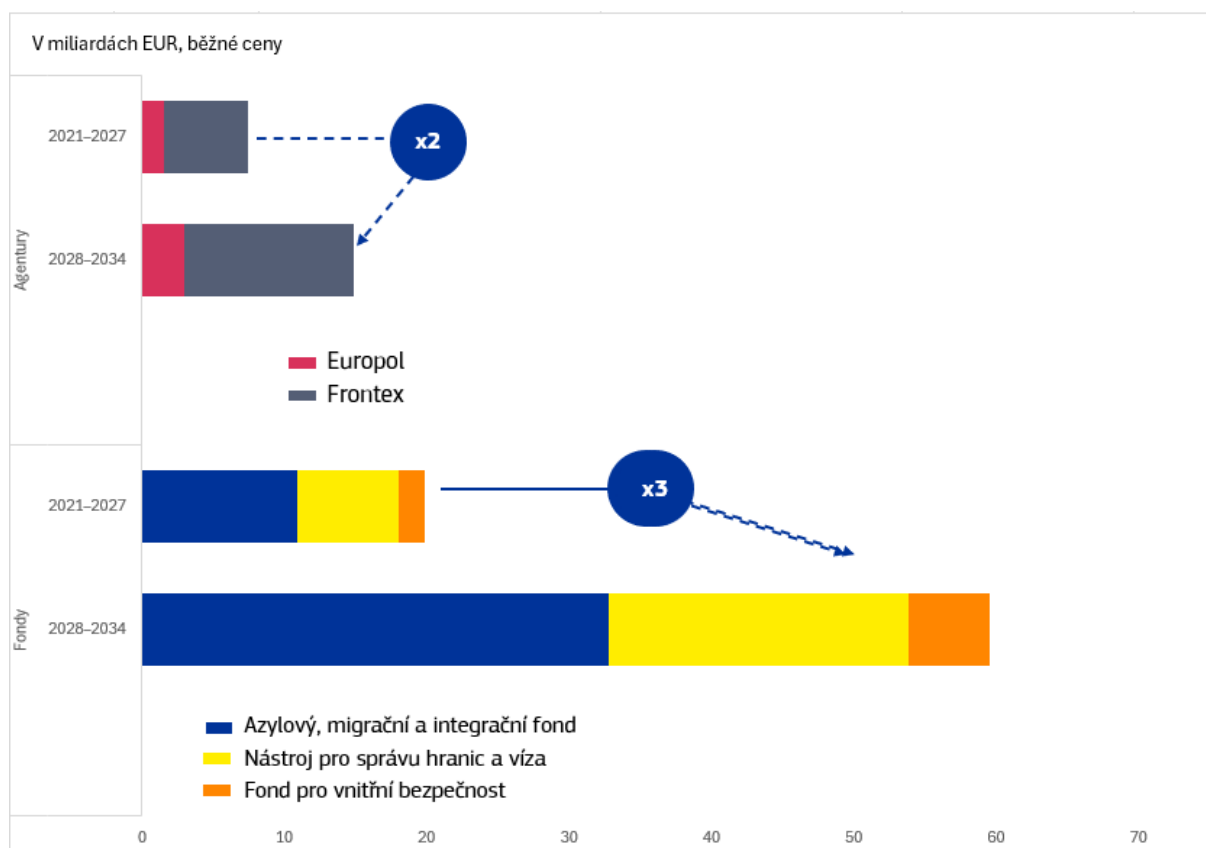
Tím se zjednoduší složité procesy plánování programů, zkrátí se zdoluhavé postupy schvalování a vytvoří se nové příležitosti pro synergie.

- **Prioritou zůstává zemědělství a venkovské oblasti, což posílí strategickou autonomii EU, její potravinové zabezpečení a udržitelnost.** Partnerství jsou příležitostí nasměrovat společnou zemědělskou politiku k jednoduššímu, cílenějšímu a účinnějšímu politickému rámci za účelem nalezení správné rovnováhy mezi pobídkami, investicemi a pravidly. Pro zemědělce bude nadále zajištěna předvídatelnost a stabilita, pokud jde o podporu jejich příjmu z rozpočtu EU, a zároveň jim budou poskytnuty další příležitosti k investicím a společným opatřením pro venkovské oblasti. Členské státy budou schopny dosáhnout synergií umožňujících lépe řešit problémy, jimž čelí zemědělci a venkovské komunity, vytvářet příležitosti pro mladé zemědělce a podporovat generační obměnu a současně zajistit potravinové zabezpečení v dlouhodobém horizontu. EU posílí svoji propagaci zemědělských produktů EU s cílem vytvořit nové tržní příležitosti. A tváří v tvář narůstající nejistotě na zemědělských trzích bude EU chránit zemědělce a zajistí stabilitu trhů v době tržních otřesů prostřednictvím jednotné bezpečnostní sítě.
- **Politika soudržnosti bude posílena a modernizována, přičemž v centru pozornosti budou regiony,** a bude pokračovat v prosazování svých základních zásad, jimiž jsou partnerství, víceúrovňová správa a místně orientovaná opatření. Bude fungovat v součinnosti s ostatními politikami, těžit ze zesíleného dopadu díky cíleným investicím a reformám a zároveň nadále podporovat větší soudržnost Evropy, a zajistí tak, aby všichni Evropané bez ohledu na to, kde žijí, měli přístup k ekonomickým příležitostem a vyšší kvalitu života. Pomůže méně rozvinutým regionům dohnat ty rozvinutější, jakož i regionům zapojeným do spravedlivé transformace, aby se zajistilo, že nikdo nebude opomenut. Zvláštní pozornost bude věnována nejvzdálenějším regionům s přihlédnutím k jedinečným výzvám, kterým čelí, a k jejich jedinečnému potenciálu.
- **Evropa je pouze tak silná, jak silné je postavení jejích občanů, a proto bude ústředním bodem plánů podpora lidí a evropského sociálního modelu. Na plány národního a regionálního partnerství se bude vztahovat sociální závazek ve výši 14 %, tak aby významná část investic směřovala do provádění evropského pilíře sociálních práv, čímž se podpoří kvalitní pracovní místa, dovednosti, sociální začleňování a bydlení ve všech členských státech, regionech a odvětvích.**
- **Partnerství zajistí, že podpora EU určená na výzvy v oblasti migrace, správy hranic a bezpečnosti bude přizpůsobena potřebám každého členského státu a jeho regionů.** Propojení reforem a investic poskytne členským státům silnější pobídky k provádění Paktu o migraci a azylu a Evropské strategie vnitřní bezpečnosti. Facilita EU zajistí pružnou společnou reakci EU na naléhavé potřeby a nové výzvy.
- **Rybolov bude i nadále páteří našich pobřežních komunit a ekonomik.** Partnerství vytvoří užší vazbu mezi rybářskou a oceánskou politikou EU, politikou soudržnosti a společnou zemědělskou politikou s cílem poskytnout větší podporu našim rybářům a současně stimulovat hospodářskou aktivitu, jako je akvakultura, cestovní ruch a lodní doprava, což povede ke vzniku pracovních míst a zlepšení životních podmínek v pobřežních regionech.

Plány národního a regionálního partnerství spolu s dalšími programy EU pomohou Unii pokračovat v plnění našeho závazku dekarbonizovat Evropu do roku 2050. Investice a

reformy podporované plánem podnítí inovace, zvýší odolnost vůči dopadům změny klimatu, zlepší konektivitu a pomohou Evropě dosáhnout větší energetické nezávislosti. Podpoří podniky a občany ve všech částech Unie při zvládání výzev a využívání příležitostí spojených s přechodem na čistou ekonomiku a zajistí, aby nikdo nebyl opomenut.

Financování na oblast migrace a správy hranic v rozpočtu na období 2028–2034

Provádění založené na výsledcích a kombinace vzájemně se posilujících investic a reforem přinesou větší dopady a efektivnost vynaložených prostředků. Platby budou podmíněny splněním milníků a cílů spojených se schválenými prioritami investic a reforem. Očekává se, že to přinese finanční prostředky a výsledky rychleji a efektivněji. Tím se přenesou důraz tam, kde by měl být: na výsledky vynakládání prostředků EU. Důsledná auditní a kontrolní opatření zajistí, aby plány partnerství byly prováděny v souladu s nejvyššími standardy řádného finančního řízení.

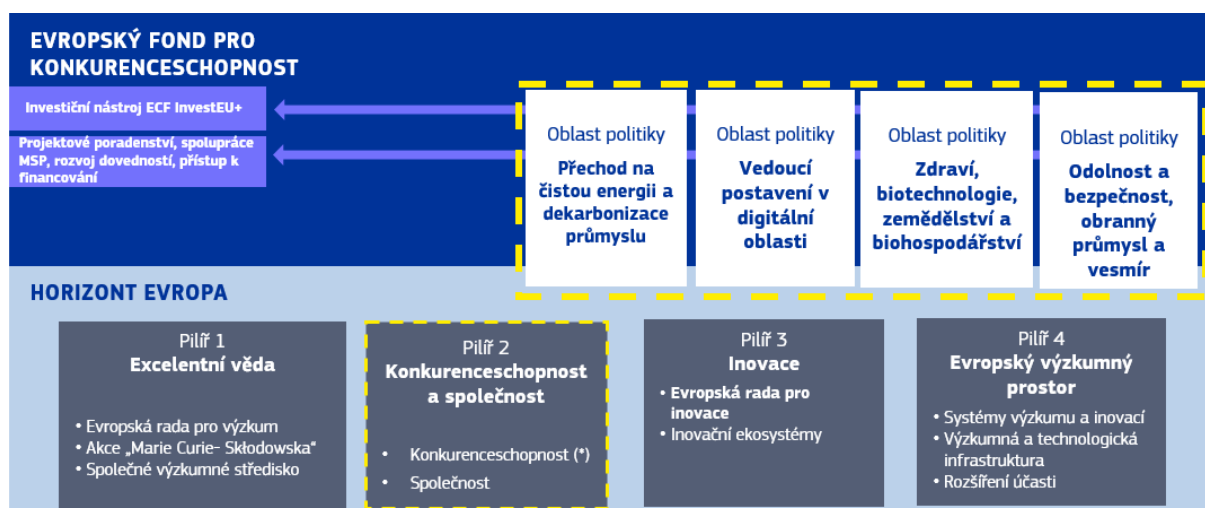
Zásady právního státu a Listina základních práv jsou nezpochybnitelné. Nařízení o podmíněnosti dodržováním zásad právního státu³ se bude i nadále vztahovat na celý rozpočet EU (viz oddíl 5). Plány národního a regionálního partnerství posílí vazbu mezi doporučeními uvedenými ve zprávě o právním státu a finanční podporou. V případě, že členský stát přijde o finanční prostředky kvůli přetrvávajícímu porušování zásady právního státu nebo Listiny základních práv, budou tyto prostředky k dispozici pro použití v programech v rámci přímého nebo nepřímého řízení, zejména v programech přispívajících k posilování evropské demokracie, občanské společnosti a hodnot Unie nebo k boji proti korupci.

³ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) 2020/2092 ze dne 16. prosince 2020 o obecném režimu podmíněnosti na ochranu rozpočtu Unie.

Provádění na vnitrostátní a regionální úrovni podpoří facilita EU. Facilita bude podporovat opatření, která lze provádět efektivněji na úrovni Unie, a bude tak doplňovat projekty prováděné členskými státy a regiony. To zahrnuje i provádění výlučných pravomocí Unie v oblastech, jako je zachování biologických mořských zdrojů v rámci společné rybářské politiky, podporu oceánské politiky, prosazování sociálních opatření a investic do sociální infrastruktury a sociální ekonomiky na úrovni EU, mimo jiné prostřednictvím využívání záručních nástrojů, a podporu meziregionální nebo meziměstské spolupráce. Facilita pomůže reagovat na přírodní katastrofy a katastrofy způsobené člověkem a bude vytvářet synergie s dalšími oblastmi politiky, na něž se partnerství vztahují, jako je zemědělství. Nepřidělená rezerva umožní dále reagovat na neočekávané události a katastrofy v členských státech, pokud by se jiné možnosti flexibility v rámci vnitrostátních a regionálních přidělů ukázaly jako nedostatečné.

EU bude rovněž nadále poskytovat silnou podporu **tureckému společenství na Kypru** prostřednictvím specializovaného nástroje.

II. Posílení evropské konkurenceschopnosti: Evropský fond pro konkurenceschopnost a Horizont Evropa

(*) Kooperativní výzkum a inovace odpovídající činnosti v rámci fondu pro konkurenceschopnost

Nový Evropský fond pro konkurenceschopnost bude v součinnosti s programem Horizont Evropa poskytovat průběžnou podporu evropským inovátorům od výzkumu až po zavedení do praxe, od nápadů přes startupy až po scaleupy. Poskytne podporu pro provádění Kompasu konkurenceschopnosti a pomůže Unii budovat konkurenční výhodu ve strategických odvětvích, mimo jiné usnadněním projektů zahrnujících více zemí a přeshraničních projektů s vysokou přidanou hodnotou EU. Tím posílí prosperitu a vytváření vysoce kvalitních pracovních míst.

Příští dlouhodobý rozpočet EU musí přinést zásadní změnu v evropské podpoře konkurenceschopnosti. Evropa je kolébkou inovací, vědeckého pokroku a podnikání a má průmyslovou základnu světové úrovně. Konkurenceschopnost a hospodářskou bezpečnost Evropy však omezují překážky na jednotném trhu, roztržité kapitálové trhy, nedostatečná digitalizace, nekalá mezinárodní hospodářská soutěž, vysoké ceny energií, nedostatek

dovedností a pracovních sil, nedostatečná transformace výsledků výzkumu na tržní produkty a překážky při propojování projektů a možného financování.

Jak je zdůrazněno ve zprávách Draghiho⁴ a Letty⁵ a v Kompas konkurenceschopnosti⁶, **Evropa musí zlepšit vytváření podmínek pro rozvoj a rozšiřování svých nejlepších projektů a společností.** Jak se uvádí v Dohodě o čistém průmyslu, bude zásadní spojit dekarbonizaci a hospodářský růst prostřednictvím dostupných cen energií, podpory čistých výrobků vyrobených v EU (na základě aktu o akcelérátoru dekarbonizace průmyslu), vysoce kvalitních pracovních míst a posíleného financování, mimo jiné prostřednictvím banky pro dekarbonizaci průmyslu. Jedním z hlavních cílů musí být také posílení hospodářské bezpečnosti Evropy – zajištění, aby klíčová odvětví zůstala odolná a konkurenceschopná tváří v tvář geopolitickým a technologickým změnám. EU musí rovněž upřednostnit investice do hraničních technologií, které jsou klíčem k budoucnosti, jako jsou vesmír, umělá inteligence a kvantová technologie. Aby Evropa zůstala konkurenceschopná, autonomní a bezpečná, musí vybudovat bezpečnou digitální infrastrukturu světové úrovně, jako jsou vysokokapacitní sítě a gigatovárny na umělou inteligenci.

Evropský fond pro konkurenceschopnost s finančním krytím ve výši 409 miliard EUR včetně programu Horizont Evropa poskytne bezprecedentní podporu z rozpočtu EU pro výzkum, inovace, vývoj a zavádění⁷.

Nový Evropský fond pro konkurenceschopnost spojí investiční kapacity na úrovni EU, aby se urychlilo rozšiřování, výroba a zavádění strategických technologií v Evropě. Stane se klíčovým nástrojem pro zvýšení konkurenceschopnosti evropských společností a posílí průmyslovou základnu EU, mimo jiné podporou technologií, produktů a služeb se značkou „vyrobeno v Evropě“. Fond, který nahradí stávající mix překrývajících se programů, značně zjednoduší a urychlí financování EU, a to i pro malé podniky, díky fungování podle jednotného souboru pravidel. Umožní EU investovat v oblastech, kde je to důležité, a investovat účelně. Fond bude zahrnovat zjednodušené a zrychlené postupy výběru, hodnocení a udělování prostředků a stanoví zjednodušené požadavky na podávání zpráv pro příjemce finančních prostředků EU, čímž předkladatelům projektů poskytne rychlejší financování.

Na základě doporučení Draghiho zprávy se Evropský fond pro konkurenceschopnost zaměří na veřejné statky EU. Fond bude podporovat oblasti, které mají zásadní význam pro konkurenceschopnost EU: přechod na čistou energii a dekarbonizaci; vedoucí postavení v digitální oblasti; odolnost a bezpečnost, obranný průmysl a vesmír a zdraví, biotechnologie, zemědělství a biohospodářství. Bude rovněž předkladatelům projektů nabízet poradenské služby.

Veřejné investice na evropské úrovni hrají zásadní úlohu jako katalyzátor soukromých investic. Evropský fond pro konkurenceschopnost nabídne komplexní soubor nástrojů financování pro přilákání soukromých investic. To umožní každému vybranému projektu přístup k nejvhodnější formě podpory, ať už jde o granty nebo půjčky, veřejné zakázky nebo finanční nástroje zahrnující kapitálové investice. A prokázaná síla programu **InvestEU**

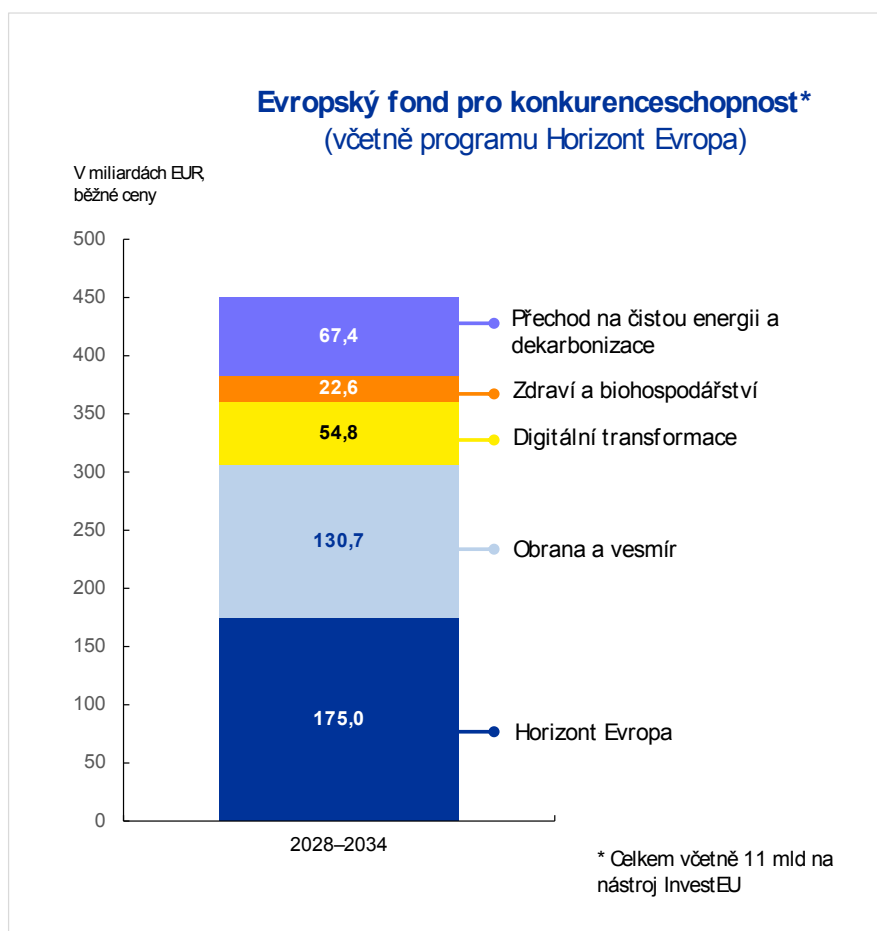
⁴ Draghi, M. (2024) „[A competitiveness strategy for Europe](#)“ (Strategie konkurenceschopnosti pro Evropu).

⁵ Letta, E. (2024) „[More than a market](#)“ (Víc než jen trh).

⁶ Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Evropské radě, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů „Kompas konkurenceschopnosti pro EU“, COM(2025)30 final.

⁷ Společně s podporou poskytovanou Inovačním fondem dosahuje výše prostředků Evropského fondu pro konkurenceschopnost a programu Horizont Evropa celkem 450,8 miliardy EUR.

rozhodujícím způsobem umocní účinky veřejných a soukromých investic do prioritních odvětví EU v úzké spolupráci se svými prováděcími partnery – Evropskou investiční bankou a dalšími národními podpůrnými bankami. Fond bude rovněž podporovat partnerství veřejného a soukromého sektoru, včetně významných projektů společného evropského zájmu.

Světově uznávaný program pro výzkum a inovace Horizont Evropa bude i nadále investovat do průlomového základního a kooperativního výzkumu, jakož i do přelomových inovací ve strategických oblastech. Bude fungovat jako samostatný program úzce propojený s Evropským fondem pro konkurenceschopnost prostřednictvím integrovaných pracovních programů pro kooperativní výzkum a společného souboru pravidel. Nový program Horizont Evropa bude zjednodušen a posílen, což umožní rychlejší a strategičtější vynakládání prostředků EU na základě jasnějších pravidel a transparentnějších postupů pro žadatele a zúčastněné strany. Bude podporovat meziodvětvové projekty základního výzkumu, přičemž se bude opírat o zavedený přístup založený na špičkové kvalitě a podpoří technologie, které budou hnací silou růstu a vedoucího postavení v oblasti technologií v budoucnu. Program Horizont Evropa bude postaven na čtyřech pilířích: „Excelentní věda“, „Konkurenceschopnost a společnost“, „Inovace“ a „Evropský výzkumný prostor“. Rozšířená Evropská rada pro výzkum podpoří základní vědu a Evropská rada pro inovace zesílí svoji podporu pro startupy. Program Euratomu pro výzkum a odbornou přípravu bude financovat jaderný výzkum a odbornou přípravu a přispěje k projektu ITER v oblasti energie z jaderné syntézy.

III. Vytvoření evropské obranné unie

Nový dlouhodobý rozpočet EU bude pro evropskou obrannou unii znamenat posun vpřed, což je naléhavá priorita v době rostoucích hrozeb a nejistoty. Kombinované financování z Evropského fondu pro konkurenceschopnost, plánů národního a regionálního partnerství, Nástroje pro propojení Evropy a z vnějších zdrojů přinese do vnitrostátních výdajů na obranu evropskou přidanou hodnotu.

Budoucí rozpočet EU musí dát nový impuls, pokud jde o vytvoření opravdové evropské obranné unie. Vzhledem k tomu, že s útočnou válkou Ruska proti Ukrajině se na evropskou půdu vrátila válka, byla v rámci stávajícího dlouhodobého rozpočtu EU posílena schopnost Unie financovat obrannou připravenost. Ta zahrnuje nový akt na podporu výroby munice a nástroj pro kolaborativní zadávání veřejných zakázek v oblasti obrany, jakož i posílení Evropského mírového nástroje.

Bílá kniha o evropské obranné připravenosti 2030 stanovila, co může EU udělat pro podporu a koordinaci úsilí členských států o posílení obranné průmyslové základny a celkové obranné připravenosti EU. V tomto rámci budou mít členské státy další rozpočtovou volnost ke zvýšení výdajů na obranu, mimo jiné prostřednictvím dodatečných úvěrů financovaných ze společných výpůjček (nástroj „Bezpečnostní akce pro Evropu“⁸). To však nestačí. Příští rozpočet musí být vytvořen v nové éře strategických investic do evropských obranných schopností a připravenosti a zahrnout společný rozvoj evropských kritických obranných schopností. Zvláštní prioritou bude reakce na výzvy, jimž čelí členské státy, které jsou nejvíce vystaveny konvenčním vojenským hrozbám. Tato reakce bude mít podobu společných projektů, jako je Štít na východní hranici.

Evropský fond pro konkurenceschopnost poskytne investicím do obrany, bezpečnosti a vesmíru významnou podporu. Ve srovnání se stávajícím finančním rámcem navrhuje Komise zásadním způsobem navýšit financování. Jedná se rovněž o velký posun vpřed, co se týče celkového přístupu, neboť v rámci jediného nástroje poskytuje podporu po celý cyklus

⁸ Nařízení Rady (EU) 2025/1106 ze dne 27. května 2025, kterým se zřizuje nástroj Bezpečnostní akce pro Evropu (SAFE) prostřednictvím posílení evropského obranného průmyslu.

investic od výzkumu až po vývoj, výrobu a zavádění a přispívá ke snižování rizik společných obranných projektů. Tím bude posílena koordinace prostřednictvím podpory aplikací dvojího užití a kybernetické bezpečnosti. EU bude pokračovat v modernizaci svých kosmických systémů, zejména systémů Galileo, EGNOS, Copernicus a IRIS², a zároveň bude rozvíjet nové kapacity pro řešení výzev dvojího užití, včetně vládní služby pro pozorování Země a včetně navigace a určování polohy a času na nízké oběžné dráze Země.

Začlenění financování obrany a vesmírných aktivit do Evropského fondu pro konkurenceschopnost přináší několik výhod. Zaprvé zajišťuje příjemcům jednotná pravidla a usnadňuje přístup k financování. Zadruhé využívá synergií z podpory obranného a kosmického průmyslu, neboť oba představují příležitosti pro vzájemné obohacování, a zároveň zajišťuje trvalou a silnou podporu investic EU do kosmické infrastruktury a klíčových evropských kosmických prostředků. Zatřetí poskytuje přístup k celému souboru finančních nástrojů, které budou v rámci Evropského fondu pro konkurenceschopnost k dispozici, tak aby byl zajištěn individuálnější přístup.

Členské státy a regiony budou rovněž moci podporovat investice a reformy v oblasti obranných schopností a bezpečnostních projektů Unie prostřednictvím svého financování v rámci plánů národního a regionálního partnerství, v souladu s prioritami EU a v součinnosti s financováním na úrovni EU. Tato opatření přispějí ke konkurenceschopnosti evropské obranné, bezpečnostní a technologické průmyslové základny a k podpoře připravenosti Unie, odhalování hrozeb a reakce na krize, mimo jiné posílením kybernetické bezpečnosti a zajištěním odolnosti kritické infrastruktury. V rámci plánů národního a regionálního partnerství budou členské státy rovněž moci financovat vnitrostátní části transevropských dopravních sítí, vnitrostátní přenosové a distribuční sítě a významné projekty společného evropského zájmu (včetně projektů v oblasti obrany).

Útočná válka Ruska proti Ukrajině zdůraznila význam investic do vojenské mobility s cílem zajistit, aby armády členských států mohly rychle a v dostatečném rozsahu reagovat na krize, které vypuknou na vnějších hranicích EU i mimo ně. Posílený Nástroj pro propojení

Evropy proto rozšíří své zaměření na koridory vojenské mobility a maximalizuje synergie s dalšími investicemi do dopravní sítě. Investice podpoří přepravu jednotek a vybavení prostřednictvím železnic, silnic, letišť, námořních přístavů, vnitrozemských vodních cest a multimodálních terminálů.

Evropský mírový nástroj bude i nadále fungovat jako mimorozpočtový nástroj, který přispěje k úsilí Unie o zachování míru, předcházení konfliktům a posílení mezinárodní bezpečnosti. Z nástroje budou financována opatření, o nichž rozhodla Rada v rámci dvou pilířů: společné náklady vojenských operací a misí a opatření pomoci.⁹ S ohledem na rychle se měnící geopolitické prostředí by nástroj měl být schopen během příštího finančního rámce i nadále podporovat partnery po celém světě, včetně Ukrajiny, přičemž by měl být posílen na 30,5 miliardy EUR.

IV. Posílení jednotného evropského trhu

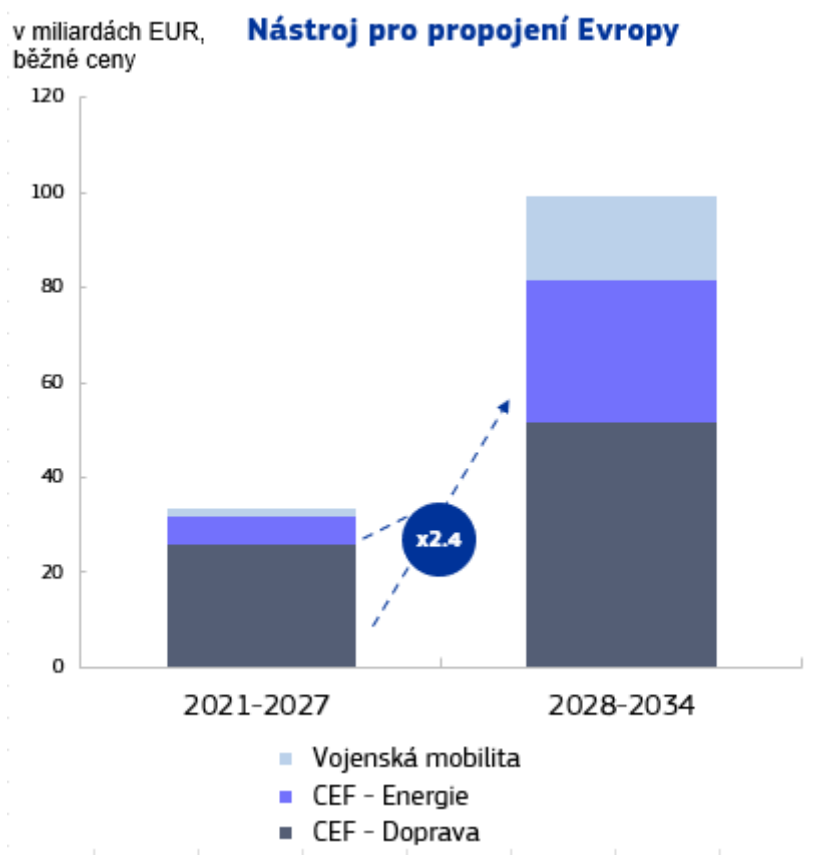
Jednotný trh je jedním z rozhodujících úspěchů Unie. Nedávno zveřejněná Strategie pro jednotný trh¹⁰ však opět ukázala, že jednotný trh zdaleka není dokončen. Přidaná hodnota investic z rozpočtu EU je největší, pokud tyto investice pomáhají odstraňovat překážky a vytvářet propojení. Nový rozpočet EU je koncipován právě s ohledem na tuto skutečnost.

Rozpočet EU vždy podporoval rozšiřování a prohlubování jednotného evropského trhu. Činí tak prostřednictvím společných politik, jako je politika soudržnosti a společná zemědělská politika. Činí tak rovněž prostřednictvím investic do fyzické infrastruktury, která realizuje transevropské sítě, a investic do administrativní infrastruktury, které vytvářejí podmínky pro úspěch jednotného trhu.

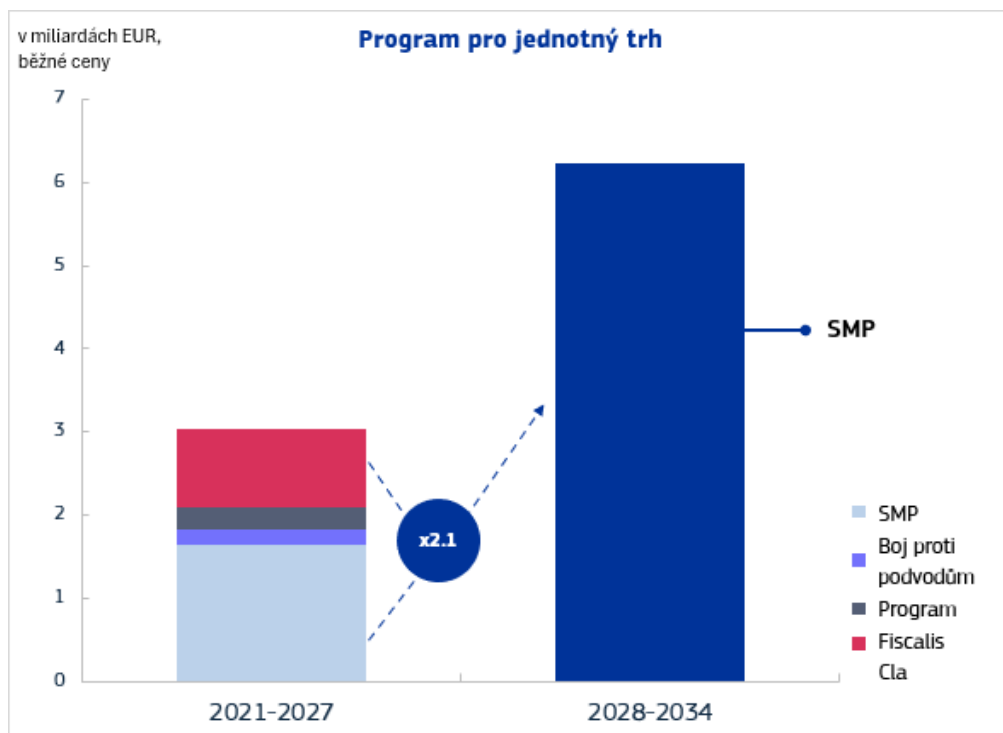
⁹ V souladu s rozhodnutím Rady (SZBP) 2021/509.

¹⁰ Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů – Jednotný trh: evropský domácí trh v nejistém světě, COM(2025) 500.

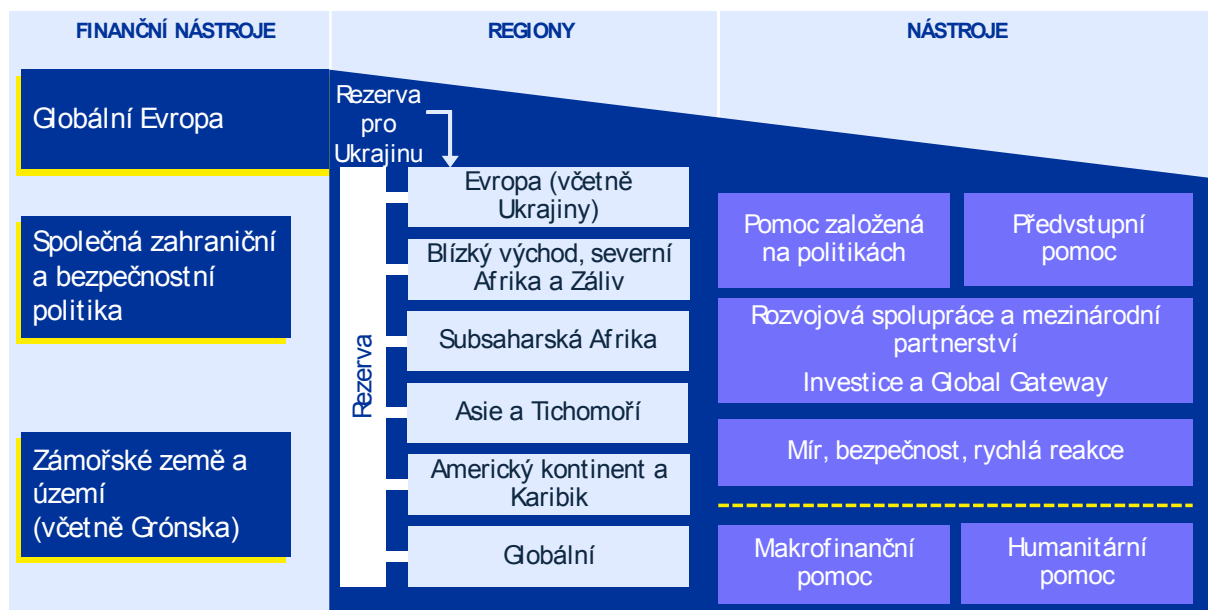
Nový Nástroj pro propojení Evropy bude financovat dokončení transevropských sítí a podporovat přechod EU na čistou energii a dopravu. Útočná válka Ruska proti Ukrajině a potřeba ukončit závislost na ruských fosilních palivech zdůraznily zásadní význam skutečné energetické unie a dobře integrovaných infrastrukturních sítí EU. Pokrok v oblasti klíčové infrastruktury, jako jsou přeshraniční železniční spojení a propojovací vedení, je však příliš pomalý. Zmíněný nástroj poskytne těmto nezbytným investicím do odolnosti a bezpečnosti Evropy nový impuls, mimo jiné tím, že podpoří projekty v nejméně propojených částech Unie, jako jsou ostrovy a nejvzdálenější regiony. Bude investovat do přeshraničních propojovacích vedení a sítí, přeshraničních dopravních spojení, sítí na moři, obnovitelných zdrojů energie a infrastruktury pro ukládání a alternativní paliva, což podpoří ambice Unie v oblasti klimatu. Nástroj bude financovat civilně-vojenské dopravní projekty dvojího užití s cílem umožnit bezproblémovou **vojenskou mobilitu** po celé EU, což je předpokladem pro silnější a lépe připravenou evropskou obrannou unii.

Nový Program pro jednotný trh bude sdružovat opatření podporovaná z rozpočtu EU s cílem odstranit přeshraniční a interní překážky a podpořit spolupráci mezi vnitrostátními správními orgány. Přispěje k prosazování právních předpisů EU v oblasti jednotného trhu a politiky hospodářské soutěže, normalizačních opatření, ochrany spotřebitele a spolupráce mezi statistickými úřady v oblasti vysoce kvalitních statistik s cílem podpořit tvorbu, monitorování a hodnocení všech politik Unie. Kromě toho odstraní zbývající roztržičnost financování EU v této oblasti s cílem podpořit spolupráci mezi vnitrostátními správními orgány a snížit administrativní zátěž v oblasti cel, daní a boje proti podvodům, což vše má zásadní význam pro účinné fungování jednotného trhu. Přispěje rovněž k provádění celní reformy EU, jakmile bude přijata, a k provádění unie úspor a investic.

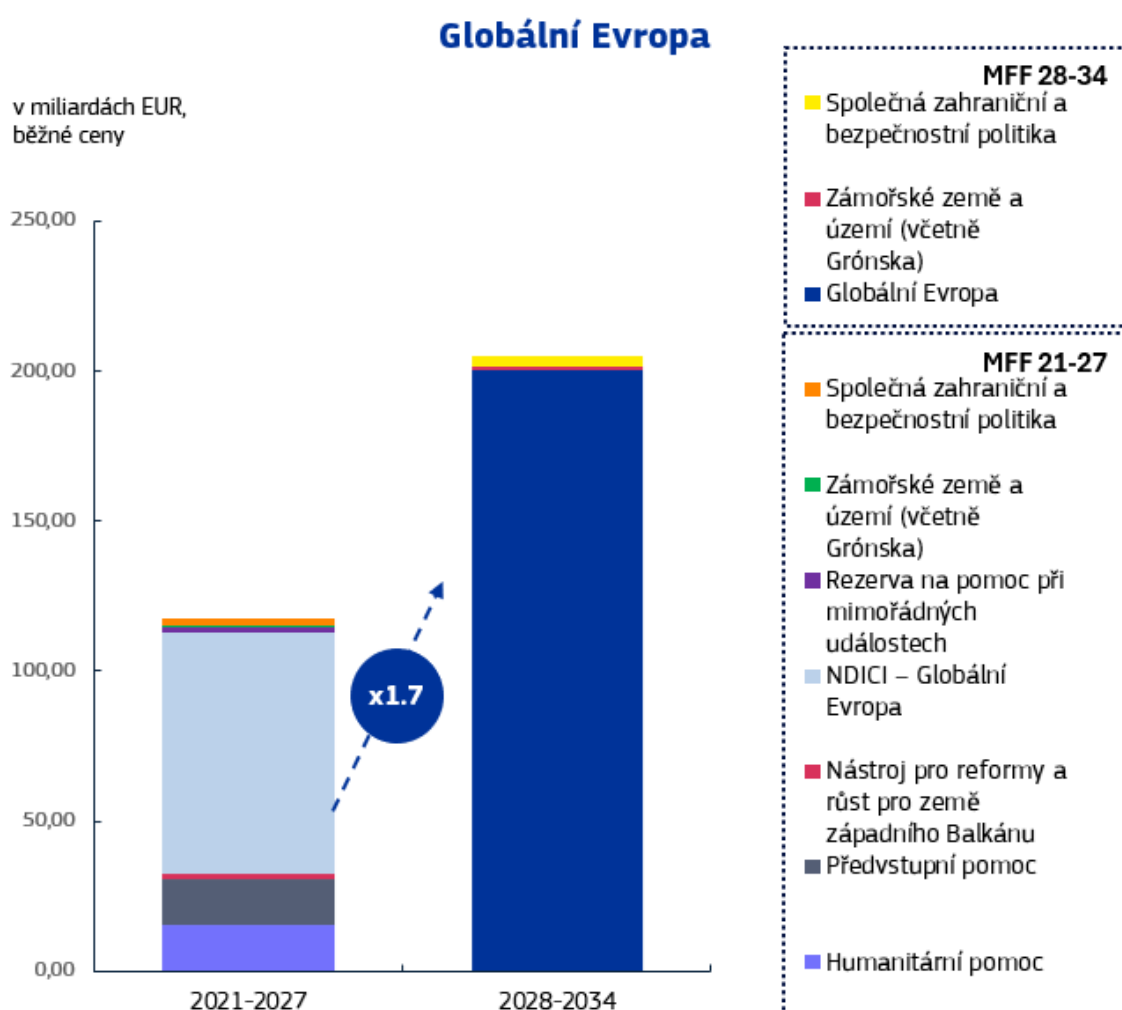
V. Silná Evropa v nejistém světě: nástroj Globální Evropa

Nástroj Globální Evropa bude strategičtěji směřovat finanční prostředky EU na klíčové priority, přičemž podporu přizpůsobí potřebám evropských partnerů a zájmům Unie a bude pružně reagovat na změny místních, regionálních a globálních podmínek. Poskytne silnou podporu kandidátským zemím na jejich cestě do EU a podpoří stabilitu v bezprostředním sousedství Unie. Z nástroje Globální Evropa bude Unie i nadále neochvějně podporovat Ukrajinu, jakož i reakce na výzvy, jako jsou konflikty na Blízkém východě a jejich následky.

Globální politické a ekonomické prostředí je stále volatilnější a nepředvídatelnější. Probíhají a vznikají konflikty, dochází k nekalé hospodářské soutěži a lze konstatovat celkově asertivnější ekonomické a geopolitické chování mezinárodních aktérů. Další faktory, jako je změna klimatu, migrační tlaky a bezpečnostní hrozby, představují pro EU a její partnery po celém světě i nadále významné výzvy.

V této souvislosti musí EU v příštím finančním rámci přepracovat a posílit své financování vnější činnosti. Vnější činnost EU musí být lépe zaměřena na naše partnery a řešit naléhavé potřeby tam, kde vznikají. Měla by podporovat strategické zájmy Unie na globální scéně tím, že nasměruje finanční prostředky na klíčové politické priority a bude schopná se pružně přizpůsobit měnícím se okolnostem. Opírat se bude tato činnost o posílený nástroj Globální Evropa disponující částkou 200 miliard EUR. Z této částky by mělo být na humanitární pomoc vyčleněno přibližně 25 miliard EUR.

Díky novému nástroji Globální Evropa se financování vnější činnosti EU v rámci příštího dlouhodobého rozpočtu zoptimalizuje, zkonsoliduje a zefektivní. Každý makroregion bude mít orientační finanční přiděl, aby byla zajištěna předvídatelnost pro partnery Unie, a současně bude existovat flexibilita umožňující přerozdělení finančních prostředků mezi jednotlivými přiděly a mobilizaci celkové nepřidělené rezervy k řešení vznikajících potřeb a nových priorit. Nástroj Globální Evropa bude rovněž obsahovat globální pilíř pro opatření, která mají ze své podstaty celosvětový dosah, například financování iniciativ prostřednictvím mezinárodních organizací, jako je Organizace spojených národů, a v

otázkách, jako je boj proti terorismu, globální zdraví, kybernetická bezpečnost, zahraniční manipulace s informacemi a vměšování a mezinárodní správa klimatu a oceánů.

Pro zacílení podpory EU na každý makroregion budou k dispozici všechny nástroje politiky vnější činnosti. Nástroj Globální Evropa bude zahrnovat víceleté programy spolupráce s partnery, jakož i opatření, která nelze z povahy naplánovat, jako je humanitární pomoc¹¹ a krizové, mírové a zahraničněpolitické potřeby. Kromě toho bude poskytovat pomoc na základě podmínek, včetně podpory reforem a investic. Nástroj Globální Evropa umožní EU zavést správnou kombinaci politických nástrojů navrženou tak, aby co nejúčinněji reagovala na vyvíjející se cíle zahraniční politiky a specifické potřeby partnerů EU.

EU nabídne komplexní vzájemně prospěšné balíčky partnerství s cílem dosáhnout účinnějšího a cílenějšího financování vnější činnosti. Balíčky partnerství budou uzpůsobeny konkrétním partnerům nebo regionům a budou mobilizovat vhodný soubor politických nástrojů k maximalizaci přínosu EU v praxi, řešení strategických zájmů EU a zlepšení viditelnosti a porozumění vnější činnosti EU. Podpoří **novou evropskou hospodářskou zahraniční politiku** a posílí soulad s vnitřními prioritami EU, jako je hospodářská bezpečnost, obchod a konkurenceschopnost, energetická bezpečnost a dekarbonizace, potravinové zabezpečení, řízení migrace, dopravní spojení, ochrana klimatu a životního prostředí, výroba energie z obnovitelných zdrojů, konektivita nabízená důvěryhodnými prodejci a přístup ke kritickým surovinám.

Rozšíření je politickým a geostrategickým imperativem. Dvacet let po největším rozšíření v historii EU je rozšíření i nadále klíčovou investicí do dlouhodobé bezpečnosti, míru, stability a udržitelné prosperity v Evropě. Útočná válka Ruska proti Ukrajině ukázala význam evropské integrace a potřebu větší a silnější Unie pro řešení globálních výzev. Unie je pevně odhodlána spolupracovat s kandidátskými zeměmi a potenciálními kandidáty při přípravě na přistoupení, a to při plném respektování procesu založeného na výsledcích a s pevným přesvědčením, že jejich budoucnost spočívá v Evropské unii. Nástroj Globální Evropa poskytne nezbytnou finanční a politickou podporu s cílem pomoci kandidátským zemím a potenciálním kandidátům pokročit na této cestě.

Evropská unie bude Ukrajinu podporovat, dokud to bude třeba. Od podpory během procesu přistoupení až po dlouhodobou obnovu bude EU stát vždy po boku Ukrajiny. Tato podpora bude zahrnovat úvěry financované prostřednictvím společných výpůjček EU zajištěných manévrovacím prostorem rozpočtu EU. Podpora Ukrajiny bude vynakládána v rámci zeměpisného pilíře nástroje Globální Evropa a bude pocházet z prostředků nad rámec rozpočtových stropů ze zvláštní vyhrazené rezervy vzhledem k rozsahu a nejistotě potřeb.

Nástroj Globální Evropa bude doplněn dalšími druhy vnější činnosti EU, které musí být z právních důvodů financovány v rámci samostatných programů. Příští dlouhodobý rozpočet EU zvýší podporu zámořských zemí a území¹² a bude pokračovat ve financování opatření společné zahraniční a bezpečnostní politiky.

¹¹ Nařízení Rady (ES) č. 1257/96 ze dne 20. června 1996 o humanitární pomoci.

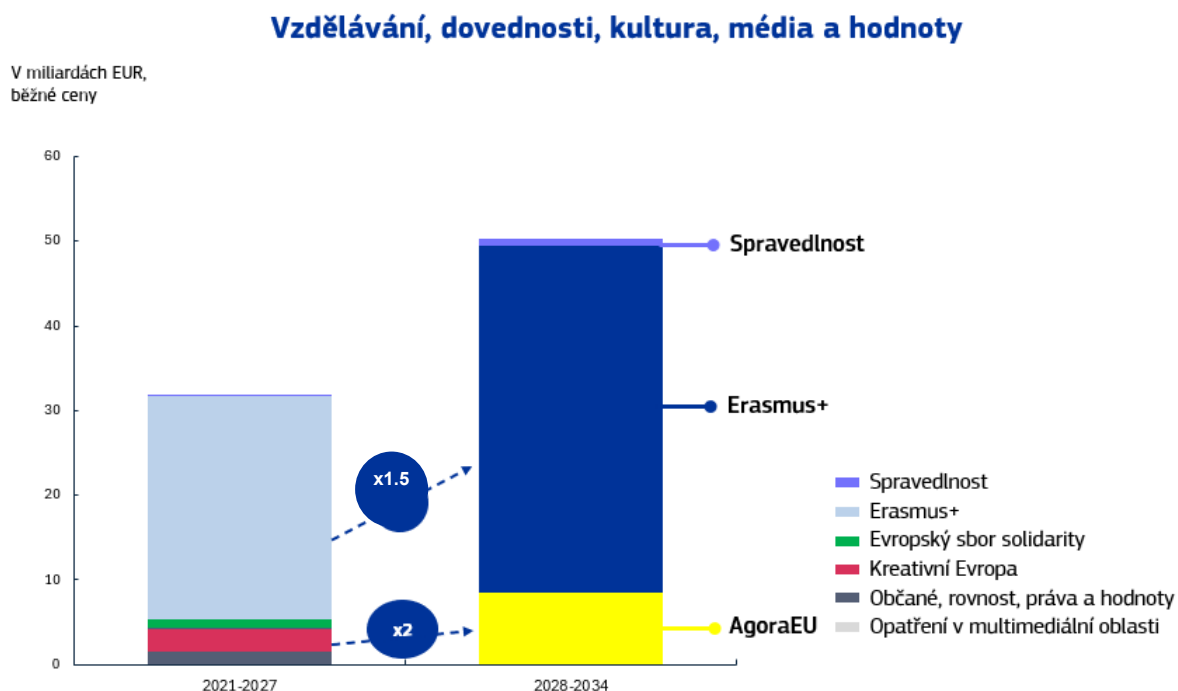
¹² Rozhodnutí Rady (EU) 2021/1764 ze dne 5. října 2021 o přidružení zámořských zemí a území k Evropské unii včetně vztahů mezi Evropskou unií na jedné straně a Grónskem a Dánským královstvím na straně druhé (rozhodnutí o přidružení zámoří včetně Grónska) (Úř. věst. L 355, 7.10.2021, s. 6, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2021/1764/oj>). 2021/1764

VI. Investice do vzdělávání, demokracie a evropských hodnot

Nový dlouhodobý rozpočet EU bude rozpočtem pro všechny Evropany. Zvýší investice do vzdělávání a dovedností, aby mohli studenti a pracovníci v EU využívat příležitosti v rámci celé Unie. Bude i nadále podporovat bohatou kulturní rozmanitost Evropy, demokratické hodnoty a svobody. Bude založen na dodržování práv a hodnot, které definují Unii.

Podpora vzdělávání, kultury, médií a demokratických hodnot je investicí do naší společné budoucnosti. Rozpočet EU stojí v čele této podpory prostřednictvím svých programů. Přispívá k řešení nadnárodní spolupráce v oblasti rozvoje dovedností, řeší a podporuje pocit občanství EU a vzájemné porozumění prosazováním hodnot EU, podporuje odolnost demokracie a společnosti, kulturní výměny, finanční gramotnost a důvěryhodný informační prostor.

Program Erasmus+ – stávající Erasmus+ v kombinaci s Evropským sborem solidarity – bude posílen, což odráží jeho postavení jednoho z nejvýraznějších programů EU.

Erasmus+ bude i nadále podporovat vysoce kvalitní vzdělávání a odbornou přípravu a vzdělávací mobilitu mladých lidí, aby mohli rozvíjet své dovednosti a získávat společné zkušenosti. Investicemi do **mládeže, dobrovolnictví a sportu** pomůže Erasmus+ budovat silnější a propojenější společnosti, podpoří občanskou a demokratickou angažovanost a přispěje k sociální soudržnosti na všech úrovních. Plány národního a regionálního partnerství budou také poskytovat silnou podporu reformám a investicím zaměřeným na rozvoj dovedností a související sociální infrastrukturu, a to plně v souladu s doporučeními pro jednotlivé země.

Nový program AgoraEU bude podporovat pilíře silné demokracie, včetně kultury, médií a občanské společnosti. Kulturní, kreativní, audiovizuální a mediální odvětví EU je důležitým pilířem hospodářství a společnosti v EU. Audiovizuální odvětví čelí silné konkurenci ze zahraničí a výzvám souvisejícím se zvýšeným významem platform. V oblasti zpravodajských médií se klesající mediální pluralita a dezinformace stávají hrozbou pro evropský projekt a demokracii. Evropa čelí rovněž výzvám souvisejícím s demokratickou účastí, rovností, kulturní rozmanitostí a ohrožením umělecké svobody. Pro vyvážení těchto trendů hraje důležitou úlohu dobře navržená a navýšená finanční podpora na evropské úrovni. Kulturní a jazyková rozmanitost, naše kulturní dědictví a sdílené hodnoty rovnosti a demokracie definují evropskou identitu a příští dlouhodobý rozpočet je bude i nadále podporovat. Spojením podpory kultury, médií a občanské společnosti v rámci programu AgoraEU bude zajištěn jednodušší přístup pro příjemce díky společným pravidlům a mechanismům financování.

Program Spravedlnost bude přispívat k rozvoji účinného, inkluzivního a odolného evropského prostoru práva. Podpoří rovněž digitalizaci soudnictví na úrovni EU.

VII. Ochrana lidí a zvyšování připravenosti a odolnosti

Nový dlouhodobý rozpočet EU poskytne nástroje pro provedení Strategie unie připravenosti a strategie ProtectEU.^{13,14} Nedávné katastrofy a krize, včetně pandemie, války na Ukrajině a

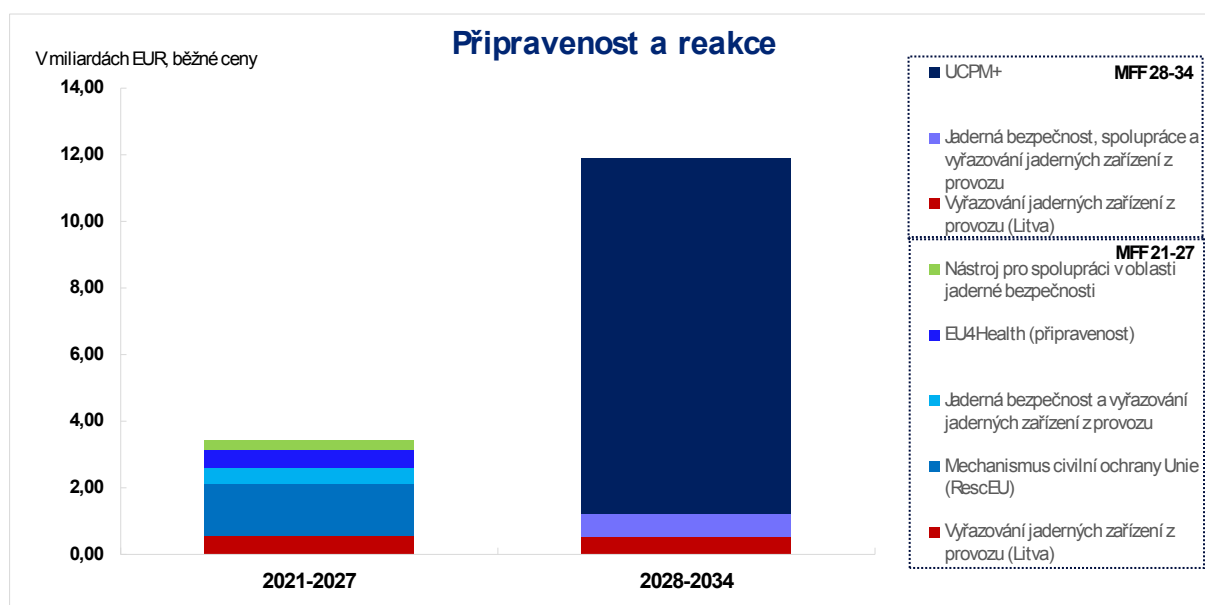
¹³ Společné sdělení Evropskému parlamentu, Evropské radě, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů o Strategii unie připravenosti (JOIN(2025) 130 final).

¹⁴ Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů – ProtectEU: Evropská strategie vnitřní bezpečnosti (COM(2025) 148 final).

energetické krize, a četné bezpečnostní hrozby ukázaly přidanou hodnotu koordinovaných opatření EU a členských států ke zvýšení připravenosti a zajištění naší vnitřní bezpečnosti. Příští dlouhodobý rozpočet EU posílí kapacitu EU v oblasti prevence, připravenosti a reakce a bude investovat do bezpečné a chráněné Evropy.

Niinistöova zpráva¹⁵ upozornila na mnoho hrozeb, jimž Unie čelí, a předložila konkrétní doporučení, jak předcházet závažným krizím, které postihují EU nebo některé z jejích členských států, a jak na ně reagovat. Budoucí dlouhodobý rozpočet bude řešit všechny aspekty krizového řízení, tj. prevenci, připravenost a reakci, jakož i obnovu a modernizaci sady nástrojů připravenosti EU s významnou finanční podporou z rozpočtu EU.

Nový mechanismus civilní ochrany Unie a podpora Unie pro připravenost a reakci na mimořádné situace v oblasti zdraví budou využívat synergie mezi opatřeními EU v oblasti civilní ochrany a připravenosti a reakce na mimořádné situace v oblasti zdraví. Jelikož se jedná o víceletý finanční rámec založený na zásadě „připravenosti již od návrhu“, Komise navrhuje, aby se finanční prostředky v této oblasti zpětinásobily, a to na 10,7 miliardy EUR. Mechanismus civilní ochrany Unie zajistí, aby kapacity pro odezvu, včetně zásob, byly rozvíjeny a udržovány na úrovni EU ve všech příslušných odvětvích a regionech, a bude tak doplňovat úsilí členských států. Výrazně posílený mechanismus civilní ochrany Unie – spolu s připraveností a reakcí na mimořádné situace v oblasti zdraví – bude zajišťovat lepší meziodvětvovou koordinaci a řešit nedostatky v kapacitách pro zvládání mimořádných situací způsobených například změnou klimatu, měnícím se bezpečnostním prostředím, včetně kritické infrastruktury, a vyvíjející se globální situací v oblasti zdraví.

Příští finanční rámec promítne do své struktury cíl „připravenosti již od návrhu“. Vedle ústřední kapacity EU, kterou zajišťuje mechanismus civilní ochrany Unie, budou plány národního a regionálního partnerství podporovat investice a reformy ke zlepšení předcházení krizím, odolnosti vůči změně klimatu a připravenosti na úrovni členských států a na regionální úrovni. Financování z Facility EU v reakci na katastrofy a neočekávané události bude doplňovat vnitrostátní finanční přídělky nebo bude určeno na opatření přijatá přímo na

¹⁵ Niinistö, S. (2024), [Společně bezpečnější: posílení evropské civilní a vojenské připravenosti a pohotovosti](#).

úrovni EU. Evropský fond pro konkurenceschopnost posílí připravenost a strategickou autonomii EU, pokud jde o klíčová odvětví, technologie a infrastrukturu. Podpoří rozvoj průmyslových kapacit a špičkových technologií (např. krizové podpůrné nástroje programu Copernicus, Galileo a IRIS²; inovace a výroba v oblasti zdravotnictví), a přispěje tak k posílení odolnosti EU, včetně investic do ochrany kritické infrastruktury. Globální Evropa nabídne komplexní sadu nástrojů pro opatření ve třetích zemích.

Bezpečnost je základním kamenem, na němž stojí všechny naše svobody. Schopnost členských států EU zaručit svým občanům bezpečnost závisí na jednotném evropském přístupu k ochraně naší vnitřní bezpečnosti. Nový dlouhodobý rozpočet EU bude Evropu podporovat při naplňování trvalého příslibu míru a stability. Strategie ProtectEU stanoví závazek EU k zajištění bezpečnější a lépe chráněné Evropy pro všechny občany.

Budoucí dlouhodobý rozpočet bude podporovat závazek k zajištění bezpečnější a lépe chráněné Evropy. Za tímto účelem bude podporovat odolnost kritických infrastruktur, umožňovat spolupráci mezi pohotovostními složkami členských států v reakci na hrozby pro vnitřní bezpečnost EU, přispívat k modernizaci systémů pro výměnu informací a spolupráci a podporovat společnou reakci na závažné trestné činy, včetně terorismu a organizované trestné činnosti. Nový dlouhodobý rozpočet EU rovněž umožní užší spolupráci se třetími zeměmi na podporu vnitřní bezpečnosti Unie prostřednictvím nástroje Globální Evropa.

Unie bude i nadále podporovat jadernou bezpečnost. Součástí bude mezinárodní spolupráce v oblasti jaderné bezpečnosti, jakož i ukončování jaderných činností v Litvě a vyřazování vlastních jaderných zařízení EU z provozu. Očekává se, že příspěvek EU k odstavení jaderných zařízení v Bulharsku a na Slovensku bude dokončen do roku 2027. Financování z rozpočtu EU bude přispívat k podpoře zdraví pracovníků a široké veřejnosti, jaderné bezpečnosti a prevenci zhoršování stavu životního prostředí.

VIII. Moderní a efektivní veřejná správa pro Evropu

Snížení počtu zaměstnanců o 5 % v letech 2013 až 2017 – následované dlouhým obdobím stabilního personálního obsazení – přineslo významné úspory správních výdajů, ale mělo za následek také značný nedostatek kapacit v Komisi, která tak byla vystavena rizikům narušení kontinuity činnosti. V důsledku rychle se vyvíjejícího hospodářského a globálního prostředí se objevily nové potřeby politiky a Komisi byly svěřeny nové iniciativy a úkoly, jež vyžadují dodatečné zdroje. K plnění těchto nových úkolů musí mít Komise odpovídající počet zaměstnanců s vhodnými profily. To rovněž znamená, že musí být schopna přilákat nejlepší talenty a zlepšit zeměpisnou vyváženost svých zaměstnanců.

V rámci revize finančního rámce 2021–2027 v polovině období¹⁶ Komise posoudila potřeby všech orgánů EU vyplývající z nových úkolů, jakož i potřebu odborných znalostí v oblasti kybernetické bezpečnosti. Od předložení návrhu revize v polovině období byly přijaty další legislativní iniciativy, aniž by bylo odpovídajícím způsobem navýšeno financování. Další orgány EU rovněž čelí novým výzvám, mimo jiné pokud jde o bezpečnost, umělou inteligenci a nové regulační povinnosti, jež vedou k maximálnímu možnému využití

¹⁶ SWD(2023) 336 final.

jejich dostupných kapacit. Výrazný nedostatek zaměstnanců je patrný také v oblasti kybernetické bezpečnosti vzhledem k tomu, že se zvýšil počet útoků i jejich závažnost.

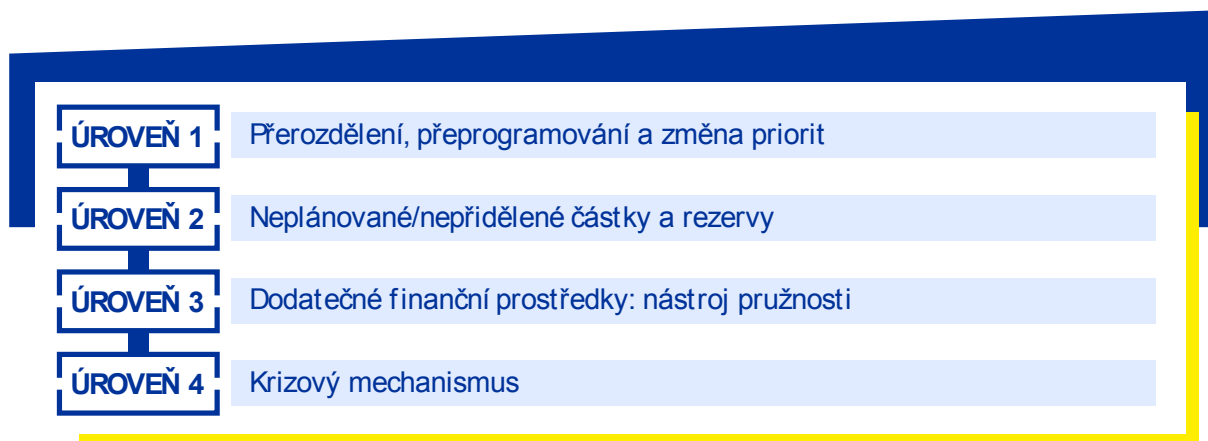
V souladu s legislativními návrhy se proto navrhuje zohlednit v okruhu správních výdajů nárůst o 2 500 pracovních míst během prvních tří let nového období za účelem pokrytí zjištěných potřeb a potenciálního vývoje do roku 2027. Díky postupnému navýšení počtu zaměstnanců v prvních letech příštího období by Komise disponovala nezbytnými zdroji pro zajištění řádného provádění a uzavření stávajících programů, jakož i urychlené zahájení nové generace programů a přípravu Unie na budoucí rozšíření. Do budoucna se očekává, že navrhované zjednodušení a snížení počtu programů povede ke zvýšení efektivity, což umožní zhostit se i nových úkolů, které se mohou při plnění příštího dlouhodobého rozpočtu objevit. To by spolu s rozsáhlým přezkumem organizace a fungování Komise mělo vést k tomu, že tento orgán bude schopen čelit budoucím výzvám aktivně, s nejlepší možnou personální strukturou a prostorem flexibilně jednat.

Pokud jde o výdaje nesouvisející s platy, roční nárůst o 2 % v průběhu příštího finančního rámce je i nadále uskutečnitelný, za předpokladu, že výchozí bod zohlední skutečné potřeby. Několik orgánů plánuje v nadcházejících letech rozsáhlé stavební práce. Jsou zapotřebí odpovídající investice do informačních technologií, včetně kybernetické bezpečnosti, které v konečném důsledku pomohou racionalizovat budoucí náklady. Evropská služba pro vnější činnost musí být rovněž schopna zajistit bezpečnost delegací. Příští dlouhodobý rozpočet musí reagovat na nejistotu ve vývoji cen, který ovlivňuje zejména fixní náklady a další právní závazky (viz oddíl 3).

3. PRUŽNĚJŠÍ ROZPOČET EU

Příští dlouhodobý rozpočet EU bude pružnější a bude kombinovat stabilitu a předvídatelnost se strukturálnější kapacitou pro přizpůsobení se vyvíjejícím se potřebám a prioritám. Příští dlouhodobý rozpočet EU musí být vhodným rozpočtem nejen k 1. lednu 2028, ale po celou dobu jeho plnění do roku 2034 i v pozdějších letech: musí být připravený na budoucnost.

Určujícím prvkem příštího dlouhodobého rozpočtu bude flexibilita. Flexibilita má zásadní význam pro zajištění toho, aby byl rozpočet EU přizpůsoben budoucím výzvám, pohotově reagoval na vzniklé potřeby a byl relevantní po celou dobu své platnosti. V rámci příštího dlouhodobého rozpočtu je třeba zajistit lepší rovnováhu mezi předvídatelností investic a flexibilitou nutnou pro úpravu zaměření výdajů a reakci na neočekávané potřeby a krize. Předvídatelnost bude vždy zajištěna u investic, jako jsou významné investice do energetiky a dopravy a investice do výzkumu a inovací, které vyžadují dlouhodobé plánování pro příjemce, předkladatele projektů i řídicí orgány. Snížení počtu okruhů a programů zároveň usnadní přerozdělování zdrojů, které nejsou předem naplánovány v rámci programů a mezi nimi. K dispozici bude více možností převodu zdrojů mezi složkami nebo oblastmi politiky rozpočtových programů EU. Kromě toho budou také posíleny zvláštní nástroje flexibility.

Příští finanční rámec bude mít jednodušší strukturu s menším počtem programů, vyšším podílem neplánovaných částek, jakož i s mechanismy a zabudovanými rezervami umožňujícími lepší, rychlejší a méně rušivou reakci na vyvíjející se potřeby. Přerozdělování zdrojů v rámci programů a mezi nimi bude usnadněno omezením prvků vnitřní nepružnosti v rozpočtu, přičemž budou i nadále vytvořeny stabilní podmínky pro dlouhodobé investice. Reakce na katastrofy se zefektivní začleněním stávajících nástrojů do stropů finančního rámce a programů, ve formě rezerv, jakož i zjednodušenými postupy pro přesměrování finančních prostředků. Zvláštní nástroje „nad rámec“ stropů budou racionalizovány, přičemž nástroj pružnosti bude poskytovat podporu na nové nebo neočekávané potřeby, pokud nebudou k dispozici jiné možnosti flexibility. Nástroj pružnosti bude kromě fixní roční částky zahrnovat částky odpovídající závazkům, jež byly zrušeny v předchozím roce, jakož i čistým částkám pokud zapsaným do rozpočtu v předchozím roce.¹⁷

V posledních letech se rovněž ukázalo, že se zvýšila četnost, závažnost a hloubka vážných krizí, obtíží a hrozeb. Nepružnost stávající struktury rozpočtu omezovala schopnost Unie reagovat na tyto krize. To ukázalo, jak důležité je zajistit, aby byla Unie strukturálně vybavena flexibilními a vhodnými nástroji pro reakci na krize.

Bude vytvořen nový mimořádný a dočasný mechanismus pro reakci na důsledky závažných krizí a obtíží nebo s nimi souvisejících vážných hrozeb, které postihují Unii nebo členské státy. Z tohoto mimořádného krizového nástroje budou členským státům v případě vážné krize poskytovány úvěry zajištěné výpůjčkami EU výhradně po dobu platnosti nadcházejícího dlouhodobého rozpočtu. O aktivaci tohoto nástroje pro mimořádnou a cílenou reakci na krize rozhodne Rada po obdržení souhlasu Evropského parlamentu a s ohledem na specifika dané krize a potřeby s ní spojené. Rada povolí, aby si Komise podle potřeby a v závislosti na okolnostech vypůjčila na kapitálových trzích částku určenou na úvěry členským státům. Příští dlouhodobý rozpočet musí být připraven rychle a účinně reagovat, pokud dojde k závažné krizi. Zavedením tohoto nástroje pro reakci na krize bude zajištěna institucionální rovnováha, mimo jiné prostřednictvím řádného a přiměřeného zapojení Evropského parlamentu.

Nový mechanismus politického řízení zajistí silnou interinstitucionální správu v oblasti přidělování flexibilních zdrojů. Flexibilita bude podpořena silnou správou a transparentním procesem, přičemž na rozhodování o investičních prioritách programů EU budou mít vliv

¹⁷ Komise včas navrhne změnu finančního nařízení, kterou prodlouží platnost zacházení se zápornými příjmy podle čl. 48 odst. 2 uvedeného nařízení po roce 2027.

Evropský parlament a Rada. Vzhledem k větší flexibilitě v rámci rozpočtu je třeba, aby orgány EU určily klíčové priority, jež mají být financovány a jež budou následně sloužit jako podklad pro roční rozpočtový proces. Mechanismus řízení zajistí, aby byl rozpočet EU více sladěn s prioritami Unie, a umožní, aby pružněji reagoval na rychle se měnící realitu. Bude podpořen integrovanou strategickou zprávou, která bude vycházet ze stávajících odvětvových procesů a zpráv, jako je evropský semestr, nový nástroj pro koordinaci konkurenceschopnosti, zpráva o stavu energetické unie, vnitrostátní plány v oblasti energetiky a klimatu, přezkum provádění právních předpisů v oblasti životního prostředí a zpráva o jednotném trhu a konkurenceschopnosti. Zpráva bude strukturována podle hlavních oblastí politiky a určí priority na úrovni EU, které projednají a schválí Evropský parlament, Rada a Komise.

Kapacita rozpočtu by neměla záviset na neočekávaných inflačních otřesech. Vysoká inflace měla v posledních letech výrazný nepříznivý vliv na kupní sílu rozpočtu EU.¹⁸ To vedlo ke snížení finančních prostředků určených pro regionální orgány, zemědělce nebo výzkumné pracovníky. Pro příští dlouhodobý rozpočet Komise navrhuje, aby byly stropy i nadále založeny na pevně stanoveném deflátoru ve výši 2 %, pokud bude inflace v EU činit 1 % až 3 %. Jestliže se bude skutečná inflace pohybovat pod 1 % nebo nad 3 %, provede se úprava na základě skutečné inflace, aby nebyla nepřiměřeně ovlivněna schopnost rozpočtu EU plnit své cíle.

Zatímco flexibilita umožňuje přizpůsobit se měnícím se okolnostem, pro příjemce i pro finanční plánování členských států je nezbytná předvídatelnost. Předvídatelnost v rámci příštího dlouhodobého rozpočtu zlepší několik prvků návrhů Komise, počínaje omezením a racionalizací nástrojů nad rámec stropů. Splacení nástroje NextGenerationEU bude předvídatelnější než v současném období, neboť nedojde k žádné nové čisté emisi dluhopisů. Zbývající volatilita způsobená refinančními operacemi bude plně pokryta pevně stanoveným ročním finančním krytím na splacení nástroje NextGenerationEU, které se bude vztahovat jak na úroky, tak na jistinu.

4. JEDNODUŠŠÍ A ÚČINNĚJŠÍ ROZPOČET EU

Rozpočet EU je koncipován především s ohledem na konečné příjemce. Zjednodušením a harmonizací pravidel a postupů, kterými se řídí přístup k finančním prostředkům EU, se snižuje zátěž pro příjemce těchto prostředků, zejména pro malé podniky. Díky zjednodušeným pravidlům a auditním mechanismům se předkladatelé projektů budou moci zaměřit na dosahování výsledků.

Příjemci budou mít k finančním prostředkům EU snazší přístup. Informace o možnostech financování budou dostupné na jediném portálu. Ten bude předkladatelům projektů v EU sloužit jako jednotná brána, která umožní zjednodušený přístup k informacím a bude založena na zkušenostech s portálem pro financování a nabídková řízení a portálem STEP. Budou také zjednodušeny poradenské služby a služby na podporu podnikání. Díky tomu se zkrátí doba potřebná k nalezení příslušných informací o možnostech financování.

¹⁸ Na tuto skutečnost upozornil Evropský účetní dvůr ve [výročních zprávách o plnění rozpočtu EU za rozpočtový rok 2022 a o činnostech financovaných z devátého, desátého a jedenáctého Evropského rozvojového fondu \(ERF\) za rozpočtový rok 2022](#).

Příští finanční rámec bude mít jednodušší strukturu s menším počtem programů, čímž se zredukuje administrativní zátěž. Sníží se tak překrývání, maximalizují synergie a úspory z rozsahu a zvýší srozumitelnost rozpočtu pro občany i zúčastněné strany. Vytvoření stabilních regulačních rámců v rámci sdíleného, přímého a nepřímého řízení navíc snižuje administrativní zátěž. Prostřednictvím plánů národního a regionálního partnerství dosáhneme výrazného snížení programových dokumentů oproti současnému vysokému počtu plánů a pracovních programů v rámci mnoha fondů, čímž se sníží zátěž celostátních a regionálních správních orgánů.

Ke zvýšení účinku bude nový dlouhodobý rozpočet EU ve velké míře vycházet z financování založeného na výsledcích. Tím se důraz přesune na to podstatné: na zajištění toho, aby investice přinášely požadované výsledky. Díky financování založenému na výsledcích, kdy lze finanční prostředky vyplatit za realizaci průběžných kroků, se tyto prostředky z EU dostanou rychleji do reálné ekonomiky. Širším využíváním zjednodušeného vykazování nákladů a financování nesouvisejícího s náklady se výrazně sníží povinnosti příjemců finančních prostředků v oblasti podávání zpráv. Kontroly se přitom zaměří na výstupy projektů, a nikoli na náklady.

Díky většímu využívání finančních nástrojů a rozpočtových záruk se zvýší pákový efekt a rozpočet EU bude moci hrát významnější úlohu při snižování rizik soukromých investic a uvolňování finančních prostředků od institucionálních investorů. Soukromí partneři a investice soukromého sektoru mají stále větší význam pro širokou škálu politik a programů. Rozpočtové záruky, finanční nástroje a operace kombinování zdrojů (kombinace vratné podpory s grantovou složkou) se proto stanou nedílnou součástí souboru nástrojů financování a podpoří produkty, jako jsou rizikový dluh, úvěry a kapitálové investice.

Větší využívání finančních nástrojů a rozpočtových záruk bude doprovázeno zjednodušenou správou. Bude existovat harmonizovaný soubor technických pravidel pro vnitřní i vnější programy, který podpoří soudržnost v rámci celého rozpočtu a sníží administrativní zátěž pro prováděcí partnery. V rámci Evropského fondu pro konkurenceschopnost bude vytvořena jednotná rozpočtová záruka pro vnitřní politiky, kterou však bude možné využívat i pro jiné programy. Vedle ní bude odděleně existovat záruka pro vnější politiky, která bude vytvořena v rámci nástroje Globální Evropa. Klíčovým prvkem dlouhodobého rozpočtu EU bude i nadále otevřená architektura, která umožní spolupráci s různými mezinárodními finančními institucemi, jako jsou Evropská investiční banka, Evropská banka pro obnovu a rozvoj, národní podpůrné banky a rozvojové finanční instituce.

Účinek příštího dlouhodobého rozpočtu EU se dále zvýší poskytováním úvěrů na konkrétní oblasti členskými státy a v rámci nástroje Globální Evropa také třetím zemím, čímž se finanční architektura EU ještě více posílí. Účinek rozpočtu EU se zvýší díky tomu, že budou poskytnuty další finanční zdroje na podporu strategických cílů EU prostřednictvím výpůjček na úvěry a současně budou řešeny konkrétní výzvy, s nimiž se potýkají jednotlivé země. Tato dodatečná podpora bude členskými státy k dispozici při sestavování jejich prvotního plánu, aby mohly získat částku financování úměrnou jejich potřebám a ambicím.

Díky větší provázanosti mezi investičními prioritami EU a členských států budou účinek a efektivnost financování maximalizovány. Budoucí plány národního a regionálního partnerství pomohou EU, členským státům a regionům sladit investiční a reformní priority. Tato partnerství budou kombinovat spolufinancování ze strany EU a členských států za účelem financování iniciativ, které naplňují priority EU a zároveň reagují na místní potřeby.

Posílený výkonnostní rámec podpoří plnění strategických priorit EU a zvýší transparentnost. Zajistí, aby horizontální priority byly v celém rozpočtu EU uplatňovány jednotným způsobem, a to i v oblasti klimatu a biologické rozmanitosti, zásady „významně nepoškozovat“, sociálních politik a rovnosti žen a mužů.

Celkový cíl výdajů v oblasti klimatu a životního prostředí ve výši nejméně 35 % celkové výše rozpočtu pomůže nasměrovat podporu k cílům Zelené dohody pro Evropu. Výkonnostní rámec také poskytne jednotný a přiměřený soubor pravidel pro provádění zásady „významně nepoškozovat“ ve všech programech EU.

Tento výkonnostní rámec bude představovat významné zjednodušení, neboť sníží administrativní zátěž spojenou s monitorováním a podáváním zpráv. Na všechny příslušné programy bude vztahovat jednotný systém monitorování výdajů a výkonnosti, který poskytne komplexní přehled o tom, kam jsou finanční prostředky EU přidělovány a jaké přinášejí výsledky. Rámec nahrazuje více než 5 000 ukazatelů zjednodušeným souborem přibližně 900 ukazatelů výstupů a výsledků, konsoliduje 32 zpráv týkajících se jednotlivých programů do jediné výroční zprávy o řízení a výkonnosti a slučuje více než 30 internetových portálů s informacemi o rozpočtu do jednoho uživatelsky vstřícného vstupního místa („jednotné brány“), čímž se sníží zátěž pro příjemce alepší přístup veřejnosti k informacím o rozpočtu. V souladu s doporučeními Evropského účetního dvora zajistí, aby bylo možné důsledně posuzovat účinnost a efektivnost rozpočtu EU.¹⁹

5. PRÁVNÍ STÁT, ZÁKLADNÍ PRÁVA A OCHRANA FINANČNÍCH ZÁJMŮ UNIE

Dodržování zásad právního státu je pro čerpání veškerých finančních prostředků nutností. Je naprosto nezbytné, aby výdaje EU byly spojeny se silnými zárukami v oblasti právního státu, které zajistí ochranu finančních zájmů EU. Zkušenosti se stávajícími finančními nástroji zároveň ukazují, že finanční podpora EU na investice a reformy, které posilují právní stát, může přinést skutečnou přidanou hodnotu. Plány národního a regionálního partnerství poskytnou silnou vazbu mezi doporučeními uvedenými ve zprávě o právním státu a finanční podporou cílených reforem a opatření, které posílí institucionální kapacity a kapacity občanské společnosti při prosazování zásad právního státu. Kombinace finanční podpory reforem v oblasti právního státu a přísného uplatňování záruk a podmínek zajistí, že bude rozpočet EU ochráněn a využíván k utváření Unie založené na demokracii, právním státu a základních právech.

Národní a regionální partnerství budou vyžadovat, aby členské státy dodržovaly zásady právního státu a Listiny základních práv. Finanční prostředky tak budou moci být poskytnuty pouze tehdy, pokud budou splněny klíčové podmínky spojené s dodržováním zásad právního státu a Listiny základních práv. Tento požadavek vychází z prvků nařízení o společných ustanoveních a Nástroje pro oživení a odolnost. V příštím finančním rámci by stejně jako v případě nástroje NextGenerationEU měla existovat možnost zablokovat platby v případě systémových nedostatků v oblasti právního státu. Například by tedy mělo být možné pozastavit financování související se vzdělávacími institucemi v případě problému se základním právem spojeným s akademickou svobodou.

¹⁹ Přezkum EÚD 03/2025 – Příležitosti víceletého finančního rámce na období po roce 2027.

Z rozpočtu EU budou rovněž podporovány reformy, které posilují právní stát v členských státech, a to v souladu s doporučeními uvedenými ve výroční zprávě o právním státu. Všechny členské státy tak budou pozitivně motivovány, aby posílily své schopnosti prosazovat zásady právního státu udržováním a dalším rozvojem otevřených, demokratických, rovných a inkluzivních společností založených na právech, podporou a prosazováním právního státu cestou posílení systémů soudnictví, protikorupčních rámců, plurality médií a účinného systému brzd a protivah a zvýšením účinnosti veřejné správy a institucionální kapacity.

Finanční nařízení zajišťuje ochranu finančních zájmů Unie a vyžaduje, aby členské státy zajistily soulad s **Listinou základních práv** a dodržovaly hodnoty Unie zakotvené v článku 2 Smlouvy o EU, které jsou relevantní pro plnění rozpočtu. Kromě toho bude rozpočet EU i nadále chráněn před porušováním zásad právního státu časově neomezeným **nařízením o podmíněnosti**. To bude naší poslední ochranou, která se bude vztahovat na všechny programy EU.

Bude posílena transparentnost, pokud jde o příjemce prostředků z rozpočtu EU. Od roku 2028 budou informace o příjemcích finančních prostředků EU zveřejňovány v centralizované databázi na internetových stránkách Komise. Kromě toho je Komise v zájmu ochrany rozpočtu EU, zejména před zneužitím k podpoře radikálních nebo extremistických názorů v členských státech, připravena prozkoumat nové postupy nebo opatření umožňující důkladné prověřování příjemců finančních prostředků EU na základě posouzení rizik, a to z hlediska bezpečnostních rizik a neslučitelnosti s hodnotami EU. V souladu s finančním nařízením ve znění z roku 2024 je odsouzení za vyzývání k diskriminaci, nenávisti nebo násilí novým důvodem pro vyloučení z financování EU a ten bude také důsledně uplatňován. Systém včasného odhalování rizik a vylučování hospodářských subjektů, který chrání rozpočet EU před podvody a nesrovnalostmi, bude rozšířen na finanční prostředky vynakládané ve sdíleném řízení.

Rozpočet EU se musí opírat o spolehlivou auditní a kontrolní strategii, jejíž součástí je úzká spolupráce mezi Komisí a Evropským účetním dvorem, aby bylo zajištěno, že finanční prostředky EU budou vynakládány v souladu s platnými pravidly. Pokud jde o národní a regionální partnerství, Komise se bude spoléhat na kontroly prováděné členskými státy a doplní je vlastními kontrolami zaměřenými na systémy zavedené členskými státy s cílem zajistit důslednou ochranu finančních zájmů EU. Bude rovněž kombinovat předběžné a následné kontroly zaměřené na legalitu a správnost plateb, tj. na uspokojivé plnění milníků a cílů, počínaje analýzou plánů předložených členskými státy, přes kontroly předložených žádostí o platbu až po následné audity.

Probíhající přezkum architektury boje proti podvodům zajistí, aby všichni zúčastnění aktéři – včetně OLAFu, Úřadu evropského veřejného žalobce a Europolu – úžeji spolupracovali v boji proti nesrovnalostem, podvodům a korupci, které mají dopad na rozpočet EU. Tento komplexní přezkum, do něhož jsou zapojeni všichni příslušní aktéři v rámci uvedené unijní architektury, přinese více synergií, zvýší efektivitu a zabrání zdvojení ve všech fázích cyklu boje proti podvodům: ve fázi prevence, odhalování, vyšetřování, nápravy podvodů a získávání příslušných částek zpět, včetně částek pro rozpočet EU.

6. AMBICIÓZNÍ ROZPOČET EU FINANCOVANÝ MODERNÍMI PŘÍJMY

Finanční kapacita rozpočtu EU musí odpovídat ambicím Unie. Vzhledem k rozsahu vnitřních výzev, jimž Unie čelí, zvýšené geopolitické nejistotě a zesílené konkurenci musí EU disponovat dostatečně silným rozpočtem, aby dokázala v prioritních oblastech uvedených v tomto sdělení dosáhnout skutečného posunu vpřed. A musí tak učinit v kontextu toho, že od roku 2028 bude muset začít splácet prostředky vypůjčené na nástroj NextGenerationEU.

Komise navrhuje dlouhodobý rozpočet EU ve výši 1,98 bilionu EUR, což odpovídá 1,26 % HND Evropské unie. Výdajová a příjmová strana rozpočtu EU jsou dvě strany téže mince. Výjimečná kombinace naléhavých výzev a striktních finančních omezení představuje jedinečnou příležitost k modernizaci výdajové a příjmové strany rozpočtu, která je již tolik potřebná.

Potřebujeme ambicióznější víceletý finanční rámec, který dokáže účinně reagovat na strategické priority Unie, a současně musíme zajistit splácení nástroje NextGenerationEU. Proto jsou nezbytné nové vlastní zdroje. Unie vyžaduje kolektivní finanční úsilí, které nemůže být hrazeno pouze z příspěvků členských států. Zavedením nových vlastních zdrojů se sníží zátěž členských států a zajistí udržitelné financování společných politik EU, přičemž příspěvky členských států zůstanou celkově stabilní. Cílem rozpočtu EU je vytvářet evropskou přidanou hodnotu pro všechny a to také vyžaduje společné financování společných priorit.

Komise proto v rámci návrhu nového dlouhodobého rozpočtu navrhuje nové rozhodnutí o vlastních zdrojích. Tento návrh modernizuje a diverzifikuje zdroje příjmů do rozpočtu EU. Komise zároveň navrhuje zvýšit stropy vlastních zdrojů pro platby na 1,75 % hrubého národního důchodu EU-27, aby byly pokryty vyšší potřeby financování a nutnost dostatečného rozpětí k zajištění toho, aby Unie byla za všech okolností schopna plnit své finanční závazky.

Interinstitucionální dohoda měla poskytnout rámec pro koordinaci jednání o nových vlastních zdrojích po roce 2020. Jednání však uvízla na mrtvém bodě. Ve snaze dát jednáním nový impuls přepracovala Komise v rozpočtu EU celou příjmovou stranu. Výsledkem je mimo jiné zavedení nových kategorií vlastních zdrojů a navržení cílených úprav stávajících vlastních zdrojů. Financování rozpočtu EU může být posíleno také zavedením dalších zdrojů příjmů. Navržený balíček je v souladu s politickými prioritami EU na základě stávajících právních předpisů nebo samotného rozhodnutí o vlastních zdrojích a může být realizován s přiměřenou administrativní zátěží.

Nové vlastní zdroje k financování priorit EU

Vlastní zdroj ze systému pro obchodování s emisemi úzce souvisí s cíli Unie v oblasti klimatu a má významný příjmový potenciál. Tento případný vlastní zdroj má jedinečné výhody, neboť je okamžitě dostupný a dostatečně velký. Do rozpočtu EU by směřovalo 30 % příjmů, avšak většina příjmů z dražeb emisních povolenek by nadále plynula do rozpočtů členských států.

Mechanismus uhlíkového vyrovnání na hranicích lze považovat za „vnější rozměr“ systému obchodování s emisemi, a související vlastní zdroj proto zůstává nedílnou součástí balíčku. Mechanismus uhlíkového vyrovnání na hranicích zajišťuje, aby se na dovoz do EU vztahovala cena uhlíku, která odpovídá výrobě stejného zboží v EU.

Nový vlastní zdroj založený na množství nesebraného elektroodpadu by měl pozitivní dopad na životní prostředí a zároveň by podpořil strategickou autonomii Unie v oblasti kritických surovin. Odpadní elektrická a elektronická zařízení neboli elektroodpad jsou jedním z nejrychleji rostoucích odpadových toků. Vzhledem k tomu, že tento odpad obsahuje důležité kritické suroviny, hraje recyklace a opětovné použití významnou úlohu při snižování závislosti na zahraničních dodavatelích. Navzdory značnému pokroku v oblasti recyklace zůstává úroveň sběru tohoto odpadu výrazně pod unijními cíli. Zavedení vnitrostátního příspěvku založeného na nesebraném odpadu oznámeném členskými státy bude motivovat ke snižování odpadu a podporovat tříděný sběr.

V rámci navrženého korporátního zdroje pro Evropu budou na financování rozpočtu EU přispívat i společnosti. Podniky jsou při modernizaci, inovování a rozšiřování podporovány z několika unijních programů financování. Nový dlouhodobý rozpočet EU podpoří konkurenceschopnost a hospodářský růst alepší podnikatelské prostředí prostřednictvím dlouhodobých investic, zejména pomocí Evropského fondu pro konkurenceschopnost. Příslušný vlastní zdroj se v zásadě nebude vztahovat na malé a střední podniky.

Vlastní zdroj ze spotřební daně z tabáku by podpořil cíle politiky EU v oblasti zdraví a zároveň by vytvořil příjem pro rozpočet EU. Politiky členských států, jejichž cílem je odrazovat od spotřeby tabáku prostřednictvím zdanění, jsou negativně ovlivňovány rozdílností daňových režimů napříč Unií. Návrh týkající se vlastního zdroje ze spotřební daně z tabáku doplňuje chystané přepracované znění směrnice o spotřební dani z tabáku, jehož cílem je upravit minimální spotřební daně v EU a některé kategorie tradičních tabákových výrobků a zajistit rovné podmínky na jednotném trhu.

Úpravy stávajících vlastních zdrojů

K zachování příjmové základny rozpočtu EU se navrhuje cílené úpravy stávajících vlastních zdrojů. Tradiční vlastní zdroje, které sestávají především z cel, vybírají jménem Unie členské státy. Dále se k zohlednění vývoje inflace navrhuje zvýšit sazbu vlastního zdroje z nerecyklovaných plastových obalových odpadů, zavedeného na začátku stávajícího finančního rámce.

Ostatní příjmy

Rozpočet EU může být financován i z jiných příjmů. Tyto ostatní příjmy jsou doplňkem k vlastním zdrojům. Plynou přímo do rozpočtu EU, čímž se snižuje tlak na příspěvky členských států. Další ostatní příjmy budou získány například zvýšením stávajícího poplatku ETIAS s cílem sladit jeho výši s ostatními jurisdikcemi. Komise bude rovněž nadále pracovat na zavedení nových poplatků souvisejících s politikami Unie.

7. ZÁVĚR

Jednání o víceletém finančním rámci na období 2028–2034 jsou příležitostí k tomu, aby Unie prokázala, že sdílí společné cíle, a dostala k dispozici prostředky k plnění kolektivních ambicí.

Komise navrhuje ambiciózní a pružný dlouhodobý rozpočet EU zaměřený na budoucnost. Ten vychází ze silných stránek a základních zásad stávajícího rámce a zároveň zvyšuje jeho jednoduchost, pružnost a účinek. Vezmeme-li v úvahu vše, co se od Unie

očekává, a skutečnost, že musí současně splnit své finanční závazky v rámci nástroje NextGenerationEU, nebudou k vyřešení složité rozpočtové rovnice stačit drobné úpravy. Potřebujeme tedy odvahu dělat věci jinak a současně musíme zajistit, aby každé euro přineslo v Evropě posun k lepšímu.

Nedílnými prvky všech částí těchto návrhů jsou **spolehlivá správa, transparentnost a silný politický dohled**. Komise bude úzce spolupracovat s Evropským parlamentem a Radou, aby se podařilo včas dosáhnout ambiciózní a vyvážené dohody o příštím víceletém finančním rámci a o odvětvových programech. Dlouhodobý rozpočet budou jakožto rozpočtový orgán řídit Evropský parlament a Rada, přičemž budou zajišťovat, aby po celou dobu svého trvání zůstal plně v souladu s našimi společnými prioritami.

Evropa, která je více nezávislá, musí být připravena vzít svůj osud do vlastních rukou. Unie se při obraně svých zájmů a hodnot nemůže spoléhat pouze na ostatní. To znamená, že musíme využít všech dostupných nástrojů k uskutečnění naší společné agendy a k tomu, abychom ambice proměnili v realitu. Rozpočet EU dokáže nastartovat investice a reformy, které jsou klíčové pro budoucí prosperitu, soudržnost, bezpečnost a udržitelnost Unie.

Je načase začít společně pracovat na tom, aby se to stalo skutečností.

Příloha. Víceletý finanční rámec na období 2028–2034 – tabulky

VÍCELETÝ FINANČNÍ RÁMEC NA OBDOBÍ 2028–2034 (ZÁVAZKY)

Nominální částky v běžných cenách, v milionech EUR	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	Celkem 2028–2034
Hospodářská, sociální a územní soudržnost, zemědělství, venkovská a námořní prosperita a bezpečnost	163 088	160 860	158 053	155 565	152 274	140 140	132 240	1 062 220
Plány národního a regionálního partnerství, z toho:	135 571	133 134	130 130	127 411	123 879	111 535	103 415	865 075
Podpora příjmu ze společné zemědělské politiky (SZP) a rybolov	42 003	41 994	41 985	41 976	41 965	41 908	41 870	293 701
Migrace a správa hranic	5 847	5 633	5 407	5 170	4 922	3 945	3 291	34 215
Hospodářská, územní a sociální soudržnost včetně rybolovu a venkovských komunit a cestovního ruchu	75 768	73 334	70 769	68 074	65 240	53 715	46 065	452 965
p.m. Sociální klimatický fond	10 500	10 300	10 100	9 800	9 400	-	-	50 100
Interreg	-	1 753	1 782	1 810	1 840	1 524	1 555	10 264
Facilita EU – akce Unie	10 512	8 951	8 690	8 852	8 353	8 853	9 012	63 223
Jednotná bezpečnostní síť / zemědělská rezerva	900	900	900	900	901	900	900	6 301
Fond solidarity EU	2 706	2 760	2 815	2 872	2 929	2 988	3 047	20 117
Tematické nástroje HOME	3 401	3 469	3 539	3 609	3 682	3 755	3 830	25 285
Ostatní (města, zaměstnanost a sociální inovace...)	3 505	1 822	1 436	1 471	841	1 210	1 235	11 520
Facilita EU – rezerva	1 172	1 195	1 219	1 243	1 268	1 294	1 319	8 710
Podpora tureckého společenství na Kypru	58	63	61	62	64	64	66	438
Decentralizované agentury, z toho:	2 677	2 866	3 048	3 261	3 483	3 676	3 877	22 888
Frontex	1 309	1 421	1 561	1 694	1 827	1 963	2 113	11 888
Europol	320	361	395	430	464	498	531	2 999
Splátky NGEU	24 000	24 000	24 000	24 000	24 000	24 000	24 000	168 000
Rozpětí	782	798	814	831	847	864	881	5 817
Konkurenceschopnost, prosperita a bezpečnost	66 875	81 300	83 176	87 312	88 611	90 706	91 614	589 594
Evropský fond pro konkurenceschopnost (ECF)	42 703	56 663	58 374	70 978	72 286	74 158	75 346	450 508
Evropský fond pro konkurenceschopnost (kromě inovačního fondu)	42 653	56 613	58 324	61 925	62 343	63 498	63 945	409 301
Horizont Evropa	16 243	25 183	26 265	26 891	26 607	27 048	26 765	175 002
Čistá transformace a dekarbonizace průmyslu	3 004	3 566	3 636	12 971	13 940	14 737	15 560	67 416
Složka patřící do víceletého finančního rámce	2 954	3 516	3 586	3 919	3 997	4 077	4 159	26 210
p.m. Inovační fond	50	50	50	9 052	9 943	10 660	11 401	41 206
Odolnost a bezpečnost, obranný průmysl a vesmír	14 733	17 534	17 884	19 544	19 935	20 334	20 741	130 704
Vedoucí postavení v digitální oblasti	6 176	7 350	7 497	8 194	8 358	8 525	8 695	54 793
Zdraví, biotechnologie, zemědělství a bioekonomika	2 547	3 031	3 092	3 378	3 446	3 515	3 585	22 593
Minimální částka z ECF na nástroj InvestEU a poradenské služby, orientační příspěvek z oblastí politiky (část celkového ECF)	1 143	1 643	1 642	1 643	1 643	1 643	1 643	11 000
Erasmus+	5 261	5 440	5 625	5 819	6 019	6 224	6 439	40 827
Nástroj pro propojení Evropy	10 906	11 290	11 342	11 569	11 982	12 045	12 294	81 428
Nástroj pro propojení Evropy (CEF) – Doprava, z toho:	7 124	7 354	7 246	7 308	7 550	7 434	7 499	51 515
Vojenská mobilita	2 842	2 899	2 609	2 483	2 533	2 214	2 071	17 651
Nástroj pro propojení Evropy (CEF) – Energetika	3 782	3 936	4 096	4 261	4 432	4 610	4 795	29 912
Mechanismus civilní ochrany Unie + (UCPM+)	1 316	1 437	1 477	1 535	1 569	1 644	1 697	10 675
AgoraEU	1 099	1 139	1 180	1 223	1 268	1 313	1 360	8 582
Kreativní Evropa – Kultura	230	238	247	256	265	275	285	1 796
Média+	409	424	439	455	472	489	506	3 194
Demokracie, občané, rovnost, práva a hodnoty	460	477	494	512	531	550	569	3 593
Program pro jednotný trh	833	916	860	885	904	915	925	6 238
Program Euratomu pro výzkum a odbornou přípravu, z toho:	1 599	1 434	1 287	1 143	1 219	1 653	1 459	9 794
Příspěvek na ITER	946	848	762	676	721	978	863	5 794
Nástroj pro mimořádnou podporu v rámci Unie (ESI)	-	-	-	-	-	-	-	-
Ochrana eura proti padělání (program Pericles V)	1	1	1	1	1	1	1	7
Vyřazování jaderných zařízení z provozu (Litva)	91	124	87	84	94	94	104	678
Spolupráce na jaderné bezpečnosti a vyřazování zařízení z provozu	135	103	121	128	144	158	177	966
Spravedlnost	101	105	109	114	118	123	128	798
Decentralizované agentury	1 271	1 319	1 354	1 397	1 441	1 486	1 530	9 798
Ostatní (další akce, výsady)	699	273	277	302	306	320	316	2 493
Rozpětí	908	1 104	1 129	1 185	1 203	1 231	1 239	7 999
Globální Evropa	24 555	25 127	25 578	30 603	35 761	36 442	37 137	215 203
Nástroj Globální Evropa (*)	22 787	23 243	23 708	28 448	33 369	34 037	34 717	200 309
Rozšíření, východní sousedství a zbytek Evropy	4 843	4 940	5 039	6 046	7 093	7 235	7 380	42 576
Subsaharská Afrika	6 795	6 931	7 069	8 482	9 950	10 149	10 352	59 728
Asie a Tichomoří	1 900	1 938	1 976	2 372	2 782	2 838	2 895	16 701
Americký kontinent a Karibik	1 024	1 045	1 065	1 278	1 499	1 529	1 560	9 000
Blízký východ, severní Afrika a Záliv	4 835	4 932	5 030	6 036	7 080	7 222	7 367	42 502
Globální záležitosti	1 706	1 741	1 775	2 131	2 498	2 548	2 599	14 998
Rezerva	1 684	1 718	1 752	2 103	2 467	2 517	2 567	14 808
Společná zahraniční a bezpečnostní politika (SZBP)	443	454	467	483	494	507	521	3 369
Zámořské země a území (včetně Grónska)	94	144	147	199	153	156	106	999
Ostatní (další akce, výsady)	310	344	297	325	404	376	400	2 456
Rozpětí	920	942	958	1 147	1 340	1 366	1 392	8 065
Správa	14 945	15 584	16 281	16 870	17 466	18 062	18 669	117 877
CELKEM	269 463	282 871	283 088	290 350	294 112	285 350	279 660	1 984 894
V % HND (EU-27)	1,31%	1,33%	1,29%	1,29%	1,27%	1,19%	1,13%	1,26%

Nad rámec stropů, z toho:								
Nástroj pružnosti	2 122	2 165	2 208	2 252	2 297	2 343	2 390	15 777
Ukrajina	14 286	14 286	14 286	14 286	14 286	14 286	14 286	100 002
Katalyzátor Evropa (cílené úvěry v rámci plánů národního a regionálního partnerství)								(150 mld.)
Krizový mechanismus								(0,25 % HND – 395 mld.)
Mimo víceletý finanční rámec								
Evropský mírový nástroj	4 357	4 357	4 357	4 357	4 357	4 357	4 357	30 499

VÍCELETÝ FINANČNÍ RÁMEC NA OBDOBÍ 2028–2034 (ZÁVAZKY)

Nominální částky v cenách roku 2025, v milionech EUR	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	Celkem 2028–2034
Hospodářská, sociální a územní soudržnost, zemědělství, venkovská a námořní prosperita a bezpečnost	153 681	148 610	143 153	138 137	132 563	119 607	110 652	946 404
Plány národního a regionálního partnerství, z toho:	127 751	122 995	117 863	113 137	107 844	95 194	86 533	771 317
Podpora příjmu ze společné zemědělské politiky (SZP) a rybolov	39 580	38 796	38 027	37 274	36 533	35 768	35 035	261 013
Migrace a správa hranic	5 510	5 204	4 897	4 591	4 285	3 367	2 754	30 608
Hospodářská, územní a sociální soudržnost včetně rybolovu a venkovských komunit a cestovního ruchu	71 398	67 749	64 097	60 447	56 796	45 845	38 545	404 877
p.m. Sociální klimatický fond	9 894	9 516	9 148	8 702	8 183	-	-	45 443
Interreg	-	1 620	1 614	1 607	1 601	1 301	1 301	9 044
Facilita EU – akce Unie	9 906	8 269	7 870	7 861	7 272	7 556	7 541	56 275
Jednotná bezpečnostní síť / zemědělská rezerva	848	831	815	799	784	768	753	5 598
Fond solidarity EU	2 550	2 550	2 550	2 550	2 550	2 550	2 550	17 850
Tematické nástroje HOME	3 205	3 205	3 205	3 205	3 205	3 205	3 205	22 435
Ostatní (města, zaměstnanost a sociální inovace...)	3 303	1 683	1 300	1 307	733	1 033	1 033	10 392
Facilita EU – rezerva	1 104	1 104	1 104	1 104	1 104	1 104	1 104	7 728
Podpora tureckého společenství na Kypru	55	58	55	55	56	55	55	389
Decentralizované agentury, z toho:	2 522	2 648	2 761	2 896	3 032	3 137	3 244	20 240
Frontex	1 233	1 313	1 414	1 504	1 591	1 675	1 768	10 498
Europol	302	333	358	382	404	425	444	2 649
Splátky NGEU	22 616	22 172	21 738	21 311	20 893	20 484	20 082	149 296
Rozpětí	737	737	738	738	737	738	737	5 161
Konkurenceschopnost, prosperita a bezpečnost	63 017	75 108	75 335	77 530	77 141	77 416	76 658	522 205
Evropský fond pro konkurenceschopnost (ECF)	40 240	52 348	52 871	63 026	62 929	63 293	63 046	397 753
Evropský fond pro konkurenceschopnost (kromě inovačního fondu)	40 193	52 302	52 826	54 988	54 273	54 195	53 506	362 283
Horizont Evropa	15 306	23 265	23 789	23 878	23 163	23 085	22 396	154 882
Čistá transformace a dekarbonizace průmyslu	2 831	3 294	3 293	11 518	12 136	12 578	13 020	58 670
Složka patřící do víceletého finančního rámce	2 784	3 248	3 248	3 480	3 480	3 480	3 480	23 200
p.m. Inovační fond	47	46	45	8 038	8 656	9 098	9 540	35 470
Odolnost a bezpečnost, obranný průmysl a vesmír	13 883	16 198	16 198	17 355	17 355	17 355	17 355	115 699
Vedoucí postavení v digitální oblasti	5 820	6 790	6 790	7 276	7 276	7 276	7 276	48 504
Zdraví, biotechnologie, zemědělství a bioekonomika	2 400	2 800	2 800	3 000	3 000	3 000	3 000	20 000
Minimální částka z ECF na nástroj InvestEU a poradenské služby, orientační příspěvek z oblastí politiky (část celkového ECF)	1 077	1 518	1 488	1 459	1 430	1 402	1 375	9 749
Erasmus+	4 958	5 026	5 095	5 167	5 240	5 312	5 388	36 186
Nástroj pro propojení Evropy	10 277	10 430	10 273	10 273	10 431	10 280	10 287	72 251
Nástroj pro propojení Evropy (CEF) – Doprava, z toho:	6 713	6 794	6 563	6 489	6 573	6 345	6 275	45 752
Vojenská mobilita	2 678	2 678	2 363	2 205	2 205	1 890	1 733	15 752
Nástroj pro propojení Evropy (CEF) – Energetika	3 564	3 636	3 710	3 784	3 858	3 935	4 012	26 499
Mechanismus civilní ochrany Unie + (UCPM+)	1 240	1 328	1 338	1 363	1 366	1 403	1 420	9 458
AgoraEU	1 036	1 052	1 069	1 086	1 104	1 121	1 138	7 606
Kreativní Evropa – Kultura	217	220	224	227	231	235	238	1 592
Média+	385	391	398	404	411	417	423	2 830
Demokracie, občané, rovnost, práva a hodnoty	434	440	447	455	462	469	476	3 184
Program pro jednotný trh	785	846	779	786	787	781	774	5 538
Program Euratomu pro výzkum a odbornou přípravu, z toho:	1 507	1 325	1 166	1 015	1 061	1 411	1 221	8 706
Příspěvek na ITER	892	784	690	600	628	835	722	5 150
Nástroj pro mimořádnou podporu v rámci Unie (ESI)	-	-	-	-	-	-	-	-
Ochrana eura proti padělání (program Pericles V)	1	1	1	1	1	1	1	7
Výřazování jaderných zařízení z provozu (Litva)	86	115	79	75	82	80	87	604
Spolupráce na jaderné bezpečnosti a výřazování zařízení z provozu	127	95	110	114	125	135	148	854
Spravedlnost	95	97	99	101	103	105	107	707
Decentralizované agentury	1 198	1 219	1 226	1 240	1 254	1 268	1 280	8 687
Ostatní (další akce, výsady)	659	252	251	268	266	273	264	2 233
Rozpětí	855	1 020	1 023	1 053	1 048	1 051	1 037	7 085
Globální Evropa	23 138	23 213	23 166	27 174	31 132	31 103	31 074	190 000
Nástroj Globální Evropa (*)	21 473	21 473	21 473	25 261	29 050	29 050	29 050	176 830
Rozšíření, východní sousedství a zbytek Evropy	4 564	4 564	4 564	5 369	6 175	6 175	6 175	37 586
Subsaharská Afrika	6 403	6 403	6 403	7 532	8 662	8 662	8 662	52 727
Asie a Tichomoří	1 790	1 790	1 790	2 106	2 422	2 422	2 422	14 742
Americký kontinent a Karibik	965	965	965	1 135	1 305	1 305	1 305	7 945
Blízký východ, severní Afrika a Záliv	4 556	4 556	4 556	5 360	6 164	6 164	6 164	37 520
Globální záležitosti	1 608	1 608	1 608	1 892	2 175	2 175	2 175	13 241
Rezerva	1 587	1 587	1 587	1 867	2 148	2 148	2 148	13 072
Společná zahraniční a bezpečnostní politika (SZBP)	417	419	423	429	430	433	436	2 987
Zámořské země a území (včetně Grónska)	89	133	133	177	133	133	89	887
Ostatní (další akce, výsady)	292	318	269	289	352	321	335	2 176
Rozpětí	867	870	868	1 018	1 167	1 166	1 164	7 120
Správa	14 083	14 397	14 746	14 980	15 205	15 415	15 621	104 447
Celkové rozpětí	2 557	1 105	1 113	1 299	1 448	1 751	1 735	11 008
CELKEM	253 919	261 328	256 400	257 822	256 041	243 541	234 005	1 763 056
V % HND (EU-27)	1,31%	1,33%	1,29%	1,29%	1,27%	1,19%	1,13%	1,26%

(*) 25 mld. EUR z přidělu na období 2028–2034 by mohlo být příspěvkem na humanitární pomoc.

Nad rámec stropů, z toho:								
Nástroj pružnosti	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	14 000
Ukrajina	13 462	13 198	12 939	12 685	12 437	12 193	11 954	88 867
Katalyzátor Evropa (cílené úvěry v rámci plánů národního a regionálního partnerství)								(150 mld. v běžných cenách)
Krizový mechanismus								(0,25 % HND – 350 mld.)
Mimo víceletý finanční rámec								
Evropský mírový nástroj	4 106	4 025	3 946	3 869	3 793	3 719	3 646	27 104